

MŰSOR

Épeuropai
június 6.
Tejes szalonzenekar
Línke: Grigri —
Tavaszi visszatéré-
vit. Leuschner: Jég-
ránd. Lehár: Éva —
yesült erővel. — egy
12: Deli harangszó
mból. Időjárásjelen-
eny. Gastaldon: Mu-
y Alajos: Oh, mért
Varróly dala. Hu-
ar Antal — ifj. Wlas-
Damokos László —
rt. Verdi: Traviata.
három régi magyar
ant-dalok. 12.25: Hi-
elzés, időjárásjelen-
Thury Mária mesél.
és, időjárásjelen-
és, időjárásjelen-
Mihály novellái: A
30: Magyar népdá-
Zongorán előadja:
6: Császár Elemér
anár előadása: „Ke-
om multjából”. 635:
őadása: „A hangos
mofonhangverseny.
S. Mariano Muzas:
larcosbál — duett.
agner: A bolygó
A bibliás ember —
Puccini: Bohémek
ello halála. 30: Dr.
etnyelvű előadása.
ok. Utána kb. 10:
arásjelenítés, hírek.
és cigányzenekara-
diózenekar. Köz-
erseny
verseny.
Schubert és Beetho-
20.15: Filharmonia-
zkij műveiből.
onikus hangv.
tt.
imfonikus hangv.
Haydn. Pizzetti,
arészletek.
us zene.
enekar.
június 7.
őzenekar. 20: Dal-
őadás. 21.15: He-
ek.
m. kir. 1. honvéd-
nak hangversenye.
ideális feleség —
nyitány. A vig
Orosz paraszt tán-
parából. Ha ketten
számadás — dalok
ettől. 9.30: Hírek.
az Egyetemi tem-
tés. 12.05: A rádió
hangversenye. —
ru — ábránd. Han-
ez: Java mazurka.
ke. Strauss István
ingó. Padilla: Sze-
ver-fox. 12.25: Hi-
zés, időjárásjelen-
Magyar Cserkész-
Faragó Ede orsz.
geserkészet problé-
dőlés, időjárás-
Szociális Misszió-
ata. 5.30: Kovács
bránza. 6: A Szé-
angversenye. Er-
nyitány. Strauss:
Goldmark: A dur
nhauser — Erzsé-
mo: Japán szvit.
nyitány. 7.25: Süle
A modern hírlap-
A m. kir. Opera-
rietése és az elő-
olvasása. 8: Az
ának közvetítése.
kel: Ünnepi nyi-
kiraly” — részle-
kb. 10: Pontos
tés, hírek. Majd:
gányzenekarának
erseny.
Részletek Weber
perájából. 19.15:
ak és az emberek
oniuszko-ünnepek
zene.
arazene.

XIII ÉVF. # SZAM 126
CINJ — Kolozsvár, 1930
június 7 Szombat
5690 ÉV — SZIVAN 11

TANA POSTALA
PLATITE IN NOB...
No. 244.71...

Ara 5 lej

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Strada Baron L. Pop (v. Brassai-
ntea) 10. szám. Telefon: 9-77.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 1150 Lei
Félévre 600 „
Negyedévre 320 „
Egy hónapra 110 „

**KÜLFÖLDI
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:**
Egy hóra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem).
Egy évre 10 dollár.

Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel.

ZSIDÓPOLITIKAINAPILAP

Lapzárta után jelentik:

Károly volt trónörökös ma váratlanul repülőgépen Bukarestbe érkezett

Bucuresti-Bukarest, június 6. Az Új Kelet tudósítójától. Leírhatatlan szenzáció erejével hatott ma a fővárosban a hír, hogy Károly extrónörökös váratlanul repülőgépen Bukarestbe érkezett. Az utóbbi napok titokzatos politikai tárgyalásai és az uralkodó családban megnyilvánult nézeteltérések nyilván ennek a beláthatatlan horderejű eseménynek voltak előjátékai.

A volt trónörökös néhány nappal ezelőtt Párisból Bécsbe utazott és Bécsből vette fel az összekötést Románia híveivel. Ma délután egy Focker-gépen elindult Bécsből és este 7 óra 30 perckor leszállt a szamosfalvai repülőtéren. A volt trónörökös kíséretében egy erdélyi származású ezredes volt, míg a gép pilótája az ugyancsak erdélyi származású Christescu kapitány volt. A szamosfalvai repülőtéren eleinte azt hitték, hogy egy külföldi katonai attasé érkezett. Károly herceg civilruhában volt.

A szamosfalvai repülőtéren az érkezőket egy előkelő kolozsvári civil ur várta, akivel a volt trónörökös néhány percig beszélgetett. Ezután Károly az egyik katonai épületbe ment és rövid idő múlva teljes tábornoki díszben szesz kintünetésével mellesre tért vissza.

Ekorra már a repülőgépről tisztikar értesült az eseményről. A volt trónörökös az összesereglett tisztiek között két tábornok meleg ünneplésben részesítették.

Károly herceg 7 óra 30 perckor ismét repülőgépre szállt és 9 óra 30 perckor simán megérkezett a baneasai repülőterre. A repülőtéren már várták Károlyt, sőt a késői érkezés miatt aggódtak is sorsa miatt és ezért három repülőgép elébe indult.

Károly a repülőtérről azonnal a cotrocenii királyi palotába hajtatott.

A kormány pontosan értesülve volt Károly érkezésének körülményeiről.

Beavatott körökben tudják, hogy a volt trónörökös magával hozta Miklós régensherceg lemondólevelet a régenshercegi tagságáról.

Károly repülőgépe előtt pár perccel egy másik repülőgép érkezett, amelyen Gusti és Dimitriu ezredesek utaztak, akik a volt trónörökös kíséretében voltak.

Félórával Károly megérke-

zése után Nicolaeu tábornok Bukarest rendőrpáncsnoka és Vaida belfügyminiszter Cotrocenibe utaztak, azonnal tanácskozássra ültek össze Károly herceggel. A tanácskozás a késő éjjeli órákba nyult be.

Este 11 órakor Maniu Gyula elnöklete alatt összeült a minisztertanács, amely éjjeli 1 óraker még nem ért véget.

Értesülésünk szerint ma délután a politikai pártok vezérei, akik értesülve voltak Károly érkezéséről, tanácskozássra ültek össze.

Az értekezleten csak Bratianu Vintila nem jelent meg. A pártvezérek elhatározták, hogy nem emelnek kifogást Károly herceg hazatérése ellen.

Ejjel fél háromkor jelentik Bukarestből: Károly herceg, az első hírektől eltérően nem Bécsből, hanem Münchenből indult el ma reggel 7 óraker egy Fahrman-típusú francia repülőgépen. Minthogy Precup kolozsvári ezredes már a kora reggel távirati értesítést ka-

pott a herceg elindulásáról délután 2 és 3 óra között várták a szamosfalvai aerodromon Károly érkezését. A herceg fogadtatására az aerodromon várakozott Precup ezredes, Dahinten ezredes és dr. Virgil Cenariu, a tordai kórház igazgatója. Minthogy a gép nem érkezett meg, a várakozó urak aggasztónak találták a késést és ezért a szamosfalvai aerodromról két katonai gépet indítottak utnak Nagyvárad irányába a herceg gépének felkutatására.

Az egyik gép, amelyet Cristescu kapitány vezetett a határ közelében rábukkant a gépre, amely kényszerleszállást végzett. Cristescu kapitány olajat szerzett a herceg gépe számára, amely így folytathatta útját, de csakhamar újból kényszerleszállást végzett és így csak nagy késéssel 7 óra 10 perckor ért be a szamosfalvai repülőterre, ahonnan Cristescu kapitány gépjével folytatta tovább útját.

Ejjel 2 óraker a kolozsvári „Chemarea” a nemzeti paraszt-

párt ifjusági szervezetének hivatalos lapja rendkívüli kiadást adott ki, amelyben óriási lelkesedéssel üdvözlí Károly herceg hazatérését és azt mint egy rég várt eseményt köszönti.

A lap szenvedélyesen támadja Bratianu Vintilat és Ducát, a január 4-iki aktus miatt, amelyet államcsínynek bélyegez. Azzal vádolja a két liberális vezető, hogy köztársaságot készítettek elő. Károly herceg hazatérése a lap szerint véget fog vetni a politikai kalandok érájának. A „Chemarea” megemlíti azt is, hogy Károly herceg hazatérésének eredményét Averescuék maguknak szerették volna megszerezni és kiküldött delegátusuk még ma is várja a herceget a Thegetoff szállodában.

Kolozsváron az éjjeli órákban futótüzként terjedt el Károly herceg hazatérésének híre. Az utcán a hajnali órákig csoportok verődtek össze, amelyek bizalommal és lelkesedéssel várták az újabb eseményekről szóló híreket.

Szakadatlan tanácskozások előzték meg Bukarestben Károly herceg hazaérkezését

Bucuresti-Bukarest, június 6. (Az Új Kelet tudósítójától.) Tegnap még a bukaresti lapok azzal a hírrel voltak tele, hogy a kormánypárt két frakciója közötti nézeteltérések eliminálódtak, a párt közeleiben teljes a béke és a harmónia, viszont pártharcok helyett magasabb természetű politikai, illetoleg dinasztikus komplikációk támadtak. E lapjelentések arról tudtak, hogy Mária királyné és Miklós régensherceg között véleménykülönbség alakult ki egy fontos dinasztikus kérdésben és Mária királyné elhatározta, hogy ezeket a differenciákat a délnémetországi Hohenzollern-Sigmaringen ház fejének ítélete alá fogja bocsájtani.

A mai lapok már cáfolják mind a két híresztelést. Cáfolják elsősorban azt, hogy a kormány tagjai között a béke létrejött volna. Tegnap a kormányhoz közelálló lapok egyöntetű örömmel állapították meg, hogy Costachescu közoktatásügyi miniszter lemondásáról terjesztett hírek nem felelnek meg a valóságnak. A közoktatásügyi miniszter ugyanis megjelent a kamara tegnap délutáni ülésén és betérjesztette a közoktatásügy reformjáról szóló törvényjavaslatot. Eddig az a verzió járta,

hogy Costachescu közoktatásügyi miniszter éppen azért akar visszavonulni, mert a kormány nem adta hozzájárulását a közoktatásügyi reformhoz. Costachescu reformja ellen a legélesebben a nemzeti parasztpárt egyik friss tagja, Petrovici agitált, aki az averescanus kormány közoktatásügyi minisztere volt és az averescanus pártból lépett át nemrégiben a nemzeti parasztpártba. Petrovici volt közoktatásügyi miniszternek magasabb ambíciói vannak a nemzeti parasztpártban. Nemrégiben képviselői mandátumhoz juttatták a temesvári pótválasztások alkalmával, most azután a közoktatásügyi reformra pályázik és ezért a Costachescu terep-tervezete ellen indított hadjárata nem egészen önzetlen. Tegnap azután még ugy látszott, hogy ebben a harcban Costachescu miniszter győzött, hiszen sikerült neki javaslatát a Ház asztalára letenni. Az ellentétek azonban valószínűleg mélyebben gyökeresnek, mert Costachescu az ülés után kijelentette, hogy közötté és Mihalache között nyílt szakadás állott be és ő ezek után magát lemondottnak tekintí. Ezzel az aktuussal a kultuszárca válsága akuttá letí. Nem lehet tudni, nem-e lesz az az ese-

mény, amely a kormánytszervezés latináját végül is meg fogja indítani.

A miniszterelnökségen tegnap egész nap szakadatlanul bizalmas tárgyalások folytak a vezető politikusok között. Maniu miniszterelnök számos politikus látogatását fogadta, akikkel hosszasan tanácskozott a napirenden lévő fontos politikai kérdésekről. Bratianu Vintila lakásán is fontos tanácskozások folytak. A liberális vezérek a pártvezér lakásán gyűltek össze, akik tanácskozásuk során elhatározták, hogy Duca, aki tudvalevőleg a napokban külföldre készül, egyelőre maradjon Bukarestben és ne utazzon Párisba. A bukaresti sajtó tovább is behatóan foglalkozik az eseményekkel. A Dimineata például többek között egyik cikkében a következőket írja:

„Tegnap egy küldöttség kereste fel Miron Christea pátriarchát, akitől a küldöttség tagjai bizonyos alkotmányos kérdésekben kértek véleményt, közben pedig említést tettek a régens előtt a január 4-iki eseményekről. A kérdés a régens azt a választ adta, hogy helyzeténél fogva nem nyilatkozhatik, de mindenbe belenyugszik, amit az ország népének többsége akar”.

Elkészült a válasz a Shaw-bizottság jelentésére

A Jewish Agency pontról-pontra megcáfolja a Shaw-bizottság megállapításait

Téves adatok alapján szerkesztette meg a Shaw-bizottság jelentését amely nem vette figyelembe a mandátum pontjait

Cluj-Kolozsvár, június 6. Közölte az Uj Kelet, hogy a Népszövetség permanens mandátum bizottsága Genfben összeült, hogy meghallgassa Nagybritánia jelentését az augusztusi palesztinai eseményekről. Ezt megelőzően az angol kormány Fehér Könyvet adott át a Népszövetségnek, amelyben foglalkozik Palesztinapolitikájával és a permanens bizottság tagjainak rendelkezésére bocsátotta a Shaw-bizottság jelentését.

A Jewish Agency szükségesnek tartotta, hogy memorandumban válaszoljon a Shaw-bizottság jelentésére és egy 110 oldalra terjedő alapos tanulmányban objektíve mutató pontról-pontra a bizottság megállapításainak egyoldalúságára, hiányaira és hibáira. A Jewish Agency a memorandumát eljuttatta a Népszövetség mandátum bizottsága minden tagjának.

Szükségnek tartjuk ezen érdekes memorandum főbb pontjait az Uj Kelet olvasóival is megismertetni. A memorandum öt fejezetben összefoglalva, bonkés alá veszi a Shaw-bizottság egész jelentését, kiterjeszkedve ezekben, egy bevezető rész után, Palesztina történeti és geográfiai helyzetére, a zavargások mérvére és megnyilatkozási formáira, a közigazgatásra és a politikai kérdésekre.

A Shaw-bizottság túllépte hatáskörét

A memorandum alapjául a publikált hivatalos okmányok és a bizottság előtt kihallgatott tanúk vallomásai szolgálnak. Nem foglalkozhatott a memorandum azon 20 tanú vallomásával, akiket a bizottság zárt ülésekben hallgatott ki és akiknek vallomásairól a nyilvánosság semmit nem tudott. A választart mindenekelőtt leszegzi, hogy a bizottság instrukciói ellenére és annak dacára, hogy Henderson külügyminiszter a Népszövetség 1929. szeptember 6-án. kijelentette, hogy a vizsgálóbizottság hatásköre csak a zavargások közvetlen okainak megvizsgálására szorítkozik, továbbá Macdonald miniszterelnök 1929. december 23-iki hivatalos nyilatkozata ellenére, melyre ható politikai vonatkozású kérdésekkel is foglalkozott. Mindezek dacára a memorandum a jelentéssel egy foglalkozik, ahogyan az meg van szerkesztve, de megállapítja, hogy a bizottság hatáskörének túllépése ellen azért tiltakozik, mert az a nagy politikai kérdések elbirálásához szükséges ismeretekkel és tudnivalókkal nem volt felszerelve.

Felületesen és szakértelem nélkül készült el a hivatalos jelentés

A mandátum szövegének citálásával rámutat a Jewish Agency arra a felületes és még csak objektívnek sem mondható eljárásra, amellyel a bizottság ezeket a nagyjelentőségű politikai kérdéseket tárgyalja. A sok példából csak egyet ragadunk ki. A Shaw-bizottság a zavargások kitérésének egyik okát a Jewish Agency kibővítésében állapítja meg, de hallgat arról, hogy Jewish Agency megalakítását a mandátum 4. pontja parancsolóan előírja.

A memorandum szerint egyik nagy hibája és hiányossága a jelentésnek, hogy az események leírásában és az azokból levont konzekvenciákban, nem lehet világos megállapítani, vajjon a bizottság véleményéről van-e szó. Számos prenáns példával illusztrálja a memorandum a jelentésnek ezt a felületességét.

Hogyan ferdítették el a mandátumot?

Palesztina történelmi és geográfiai vonatkozású kérdéseinek tárgyalásánál a bizottság a memorandum szerint, egyenesen elfogultsággal vádolható. A történelmi reflexiókban egy szó említés nincs

a zsidóság és az ország közötti kapcsolatról, amelyre pedig a Balfour-deklaráció bevezető része is utal. A jelentés szerint a zsidóság Palesztina történetében soha szerepet nem játszott. Hivatkozik a jelentés az araboknak, a török uralom alatt olyan alkotmányos jogaira, amelyekről már a Népszövetség mandátum bizott

A zsidó tőkének és zsidó munkának köszönhető Palesztina pénzügyi fejlődése

Nagy dicsérrel beszél a jelentés a palesztinai adminisztráció pénzügyi gazdálkodásáról, anélkül, hogy egy szóval is megemlítené milyen része van a zsidó tőkének, vállalkozásnak és munkának ebben a kedvező pénzügyi helyzetben. Utal a memorandum a palesztinai kormány

sága is megállapította, hogy rendkívül jelentéktelenek voltak és főleg csak a községi közigazgatásban jutottak érvényre. A Balfour-deklaráció említésénél a jelentés csak arról tud, hogy azt „több” szövetséges hatalom erősítette meg, holott az igazság az, hogy azt az összes nagyhatalmak elismerték.

1920-25. évi jelentésére, amely a zsidó vállalatok és a Ruthenberg villamosági telepek jelentőségét kiemeli. Már ezek a megállapítások is igazolják, mennyire nem állott hivatásának magaslatán a bizottság.

Mi volt az igazi oka a zavargásoknak

A zavargások okainak és lefolyásának megállapításánál a bizottság a következő konklúziókhöz jutott: 1. A zavargások úgy törték ki, hogy az arabok megtámadták a zsidókat. 2. A zavargások nem voltak megszervezve. 3. A mufti magatartása ellen súlyosabb vádak nem hozhatók fel. 4. Az arab exekutive sem vádolható, habár egyes tagjai nem mentesek minden vád alól. 5. A kormányt sem lehet súlyosabb váddal illetni. 6. A zavargások kitérésének közvetlen okai a Szentfal előtti incidensek és az augusztus 15-iki demonstráció. 7. Valójában ezek az incidensek nem voltak döntőek, mert a zavargások igazi oka az arabok ellenséges érzése a zsidókkal szemben.

A memorandum a tanuvallomások, okmányok alapján pontról-pontra megcáfolja a jelentés megállapításait. Bebizonyítja a Jewish Agency, hogy a zavargások meg voltak szervezve, az arab lakosság vallási fanatizmusát az arab sajtó és arab agitátorok hónapokon keresztül fűtötték. Beigazolható, hogy a főmuftinak nagy része volt a zavargások előké

szítésében, épp úgy, mint az arab exekutívának. Fentartja a Jewish Agency a palesztinai kormány és Luke ellen hoztatott összes vádakát, amelyeket a kihallgatott magasrangú rendőrtisztek vallomásai és a vizsgálóbizottságnak rendelkezésére bocsátott hiteles adatok is megerősítik. Hamis a jelentésnek azon megállapítása, hogy az arab és zsidó lakosság közötti ellenségeskedés okozta a zavargások kitérését. Ennek igazolására szolgálnak a palesztinai kormányok összes jelentései, amelyeket a Népszövetséghez intéztek. Sőt még Chancellor 1929. júliusi jelentése is kiemeli a zsidók és arabok közötti jó viszonyt, amelyet Caffarella hebroni rendőrpáncsnok is megerősített vallomásában. Tény azonban az, hogy a Szentfal ügyével megkezdődött a hivatásos arab izgatók részéről a rendszeres agitáció, amelyet a kormány türt és intézkedéseivel előmozdított, mert azok az arabokban azt a hitet ébresztették, hogy az adminisztráció az ő pártjukon van.

A palesztinai kormány súlyos mulasztásai

A bizottság megállapításaival szemben a memorandum rámutat a palesztinai kormány és különösen Luke főkormányzóhelyettes mulasztásaira. A palesztinai arab sajtó már hetekkel előbb megkezdte az izgatást. Erről a sajtóról mindennap jelentést tett egy ezzel megbízott kormányhivatalnok. A kormány mégis úgy tett, mintha semmiről sem tudna. Nem történt intézkedés idejében a rendőrség megerősítéséről. Nem igazolható a rendőrségnek kiadott lőfegyver használati tilalom, valamint a zsidó rendőrök és önkéntesek lefegyverzése sem. A bizottság megállapította, hogy a zsidók mindig és mindenütt defenzívában voltak és a kormány mégis elrendelte a koloniák fegyvereinek visszavételét. Ez egy teljesen érthetetlen és igazolatlan intézkedés.

A bizottság azon megállapításával szemben, hogy a zavargások tényleges

okai az araboknak abban a félelmében keresendők, hogy a zsidók kiszorítják őket, a memorandum rámutat arra, hogy sehol az új zsidó települések vidékén nagyobb mértékű zavargások nem voltak. Az arab fosztogatók nem azt kiabálták: „Adjátok vissza országunkat”, hanem azt, hogy: „El a mi szent helyeinkről” és „Bosszu a kiontot mozlim véérért”. Az arabok egyetlen felachot sem tudtak a bizottság elé állítani, akit a zsidók elűztek volna földjéről.

Kifogásolja a bizottság a bevándorlás mérvét és a kivándorlók kiválasztásának módját. Azt mondja, hogy a bevándorlás arab munkanélküliséget okozott és a zsidó munkanélküliséget az arab adófizetők adóiból támogatták. Ezzel szemben rámutat a memorandum arra, hogy már a mandátum bizottság is megállapította, miszerint a krízis 1926. és 1927-ben kis terjedelmű volt és a marhavészre vezető

A „TACAMUL”
ezüstárugyárban készült minden darab évveszkő és dísz tárgy ezen védjeggyel van ellátva „300-as finomság”
„Tacamul” ezüstárugyár Cluj, str. N. Iorga 11 a

vissza. Meg van állapítva, hogy az arab munkanélküliség épp azokban az években növekedett, amelyekben a zsidó bevándorlás stagnált. Egy helyütt azt állapítja meg a Shaw-bizottság, hogy az anyagi előfeltételek nélküli bevándorlás helytelen, máshol pedig azt mondja, hogy a tökéletes Jewish Agency megteremtése, amely a zsidó telepítési munka tempóját fokozhatja, nyugtalanítja az arabokat.

Hamis az a megállapítás, hogy a zsidó munkanélküliség az arab adófizetők adóiból segélyezték. Mindenki előtt ismeretes, hogy erre a célra tisztán zsidó alapok pénzét fordították. Sőt még az állam közmunkáknál is aránytalanul kevés zsidó munkást foglalkoztatott a kormány.

A zsidó kolonizáció óta 12 százalékkal emelkedett az arab lakosság száma

A certifikátok szétosztására vonatkozó állítása a bizottságnak abszolúte helytlen. Köztudomású, hogy a munkascertifikátokat az egyes országok palesztinai-bizottságai itélik oda, ezekben a bizottságokban az összes cionista pártok képviselve vannak és a certifikát odaítélése az illető munkás alkalmasságától függ.

Hivatalos statisztika állapította meg, hogy Palesztinában a zsidó kolonizáció utóbbi tíz évében az arab lakosság száma 80.000-rel, azaz 12 százalékkal emelkedett. Irakban ezen idő alatt 1 százalékkal. A palesztinai kormányok hivatalos jelentései minden alkalommal kiemelik, hogy az országba hozott zsidó tőke, a zsidó bevándorlás és kolonizáció az egész ország lakosságának jólétét növeli

Az arab fellachot a zsidó kolonizáció menti meg a kiuzsorázástól

A földvásárlás tekintetében is teljesen egyoldalú megállapításokra jutott a bizottság. Sehol sem állapítható meg, hogy arabok nagy kártalanítás nélkül lettek volna kénytelenek földjüket elhagyni. A zsidó kolonizáció nem proletarizálta az arab fellachot, hanem ellenkezőleg a kiuzsorázott pária életstandardját lényegesen emelte. A bizottság attól fél, hogy a fejlődő zsidó kolonizáció elnyomja majd az arabokat. Ezzel szemben a memorandum utal dr. Ruppin, Jabotinsky és a zsidó munkászervek nyilatkozataira, amelyek mind kijelentik, hogy az arab földműves elnyomásáról szó sem lehet.

Végül a memorandum tiltakozik a jelentés azon állítása ellen, mintha a kolonizáció célja az arabok kiüldözése lenne. A zsidók nem akarják az arabokat országukból elűzni. Ezt a rágalmat azok terjesztik és igyekeznek ezzel ellenük hangolni a világ kövéleményét, akiknek nincs más érdekük, mint harcolni a zsidó nemzeti otthon ellen.

Dr. Szőnyi Géza.

A vérbajt kezelje

Sigmargyl pasztillával, amelynek alkotórészei: arzén, higány, bismuth. Készítője Dr. M. Pomaret, Paris. Mit irnak az orvosok a szájon át történő Sigmargyl pasztillás vérbajkezelésről.

A Sigmargyl tekintetes ügynökségének A Sigmargyl számos vérbaj esetben használtam, amelyeknek stádiuma különböző volt és mindegyiknél meggyőző eredményt értem el a készítmény vitathatatlanságát.

Dr. D. Dumitriu tábornok Bukarest Str. Gen. Lahovari.

A belföldi orvos urak részéről sok levél áll rendelkezésre és kérjük a doktor urakat, írjanak elő receptjeikben Sigmargylt, amely a leghatásosabb gyógyszerkészítmény és kizár minden balaszt. Több más levelet a jövőben fogunk leközlölni. Az injekció helyettesítő gyógymódnak a könnyűségéről és ellenőrzéséről leginkább a vidéken lakó emberek és gyári munkások győződhetnek meg, de a gyógyszer hatása minden vérbajos részére fontos.

Ingyen küldünk a gyógyszerre vonatkozó felvilágosító füzeteket. A Sigmargyl engros képviselője Bukarest, Str. Principale Unite 14. A Sigmargyl kapható az ország összes drogériáiban és gyógyszerüzében.

Márma

Az antiszemita

Cluj-Kolozsvár, június 6. (let tudósítójától.) O zsidó erejével határozott napi számának az a beszerzői prefektus élén Borgóprunden tartin Danilo ismereti és bilinesbe vezényelt. Azt hitte, hogy ezzel a ténnyel lekerül a napirend több mármrosszigetnek ma délutáni azt a hirt közli, hogy szigeti csendőrkapitány fél négy órakor a Cibo faluban letartóztatta Danilót és ma reggel rögzítésként a mondásban van teg és minthogy Besztóra után nem lehet kapni, lapunk zártunkban tisztá kettős letartóztatásról. Két eset lehet Constantin Danilót góprunden, egy mártort, aki a Danilobusz segítségével tenni a saját vagy pedig az igaznak borgóprundi sikerült megszöknie örök elől és nyomban közé Mármrossziget Eletbeli törvény

A mármrosszi esként alább közöljük jelentését:

Néhány nappal e tük — két paraszt a hatóságok, akik szemita szervezet utasításokat a mának egy az egész zendülés előkészít. Az elközbött iratok nyilvánosság kétségtelen, hogy a mely aggodalmak

Mármrosszigete léptették az egész alarmlörvényét, mi hozott iratok alap tani, hogy pünkös méretű zendülés az egész megyébe tiltottak minden litották a lelkes ünnepe, a szözlök, ket, hogy tartozék bontástól és ma egyidejűleg megegye összes es ostromállapot elre gyében óriási izg

Constan

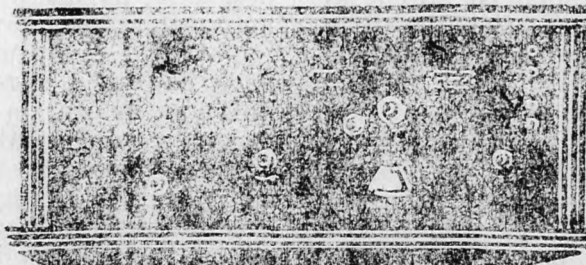
Constantin Daniló heten át nyomom marrosszigeti csendőrmel kísérté az minden lépését, h idejében elejét az óvintézkedések rázatukat, hogy nagyobb zendülés amelyre világos rászínál talált ir

A hatóságok tást kaptak, hogy éjszaka folyamán ra gyalogol. Két ór leszállásban a lyezkedett el s vés. A diakvezér a előtt tünt fel a tetején fekvő csendő őrizetbe teljesen egyedül Constantin Danilótították a márm

Letartoz

Ma délelőtt M csendőrkapitány Dumitrescu és pap ellen is fogtatást. Hogy a ment-e végbe es

BECSERÉLHETI elavult teleses készülékét a **STANDARD-CSEREAKCIÓ** útján *modern halozati* **STANDARDYNE-re**

Kedvező havi részletfizetés!

Kedvező havi részletfizetés!

Rádiókereskedője ingyen bemutatja és felvilágosítást ad.

Művészi perzsaszőnyeg
szőtt gobelin, karamani függöny, külföldi fonalak, szövökellékek legelőnyösebb beszerzési forrása
SCHULHOF EMILNÉ
Oradea, Str. En. Ciorogaru (Uri-u.) 14

A kémia legújabb vívmánya szerint fest, tisztít CZINK, Cluj

Constantin Danilo két letartóztatásának relytelye

Mármarosban ma ujra letartóztatták Constantin Danilot

Az antiszemita agitáció miatt pünkösd ünnepére az egész megyében kivételes rendszabályokat léptettek életbe

Cluj-Kolozsvár, június 6. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Országszerte a szenáció erejével hatott az Uj Kelet tegnapi száma az a híradása, hogy a beszercei prefektus egy esendőszakaszon Borogprundon letartóztatta Constantin Danilo ismert antiszemita agitátort és bilincsbbe verve Dornavatrára szállította. Azt hittük, hogy a Daniló ezzel a ténnyel legalább egy időre lekerül a napirendről. Annál meglepőbb mármaroszigeti munkatársunknak ma délutáni telefonjelentése, aki azt a hírt közli, hogy Sfetea mármaroszigeti esendőrkapitány csütörtök éjjel fél négy órakor a mármarosmegyei Cibó faluban letartóztatta Constantin Danilot és ma reggel átadta a szigeti főügyésznek. Ez a hír látszólag ellentmondásban van tegnapi jelentésünkkel és minthogy Besztercevel este kilenc óra után nem lehet telefonösszeköttetésünk, lapunk zártáig nem állott módunkban tisztá képet nyerni Danilo kettős letartóztatásának körülményeiről. Két eset lehetséges. Vagy egy al Constantin Danilot tartóztatták le Borogprundon, egy másik antiszemita agitátort, aki a Danilo köré fonódó nimbusz segítségével akarta hatásosabbá tenni a saját propagandamunkáját, vagy pedig az igazi Constantin Danilonak borogprundi letartóztatása után sikerült megszöknie az őt kísérő esendőrkör elől és nyomban visszament hivi közé Mármarosmegyébe.

Életbeléptették az alarm-törvényt

A mármarosai eseményekről egyébként alább közöljük tudósítónk telefonjelentését:

Néhány nappal ezelőtt — mint közöltük — két parasztot fogtak el Borsán a hatóságok, akik a dornavatrai antiszemita szervezettől hoztak írásbeli utasításokat a mármarosai parasztságnak egy az egész megyére kiterjedő zendülés előkészítésére vonatkozólag. Az elkobzott iratok tartalmát nem hozták nyilvánosságra a hatóságok, de kétségtelen, hogy azoknak tartalma komoly aggodalmakra adott okot.

Mármaroszigeten ma reggel életbeléptették az egész megye területére az alarmtörvényt, miután a Dornavatráról hozott iratok alapján attól kellett tartani, hogy pünkösd ünnepén nagyobb méretű zendülések fognak kirobbanni az egész megyében. A hatóságok megtiltották minden gyülekezést és felszólították a lelkeseket, hogy pünkösd ünnepén a szöszékről hívják fel híveiket, hogy tartózkodjanak minden rendbontástól és manifestációtól. Ezzel egyidejűleg megerősítéseket küldtek a megye összes esendőrsztagjaihoz. Az ostromállapot elrendelése az egész megyében óriási izgalmat váltott ki.

Constantin Danilo nyomában

Constantin Danilot egyébként egész heten át nyomon követte Sfetea mármaroszigeti esendőrkapitány és figyelemmel kísérte az antiszemita diákvézér minden lépését, hogy az atrocitásokrak idejében elejét vehessék. Mindezek az óvintézkedések abban lelik magyarázatukat, hogy a hatóságok féltek a nagyobb zendülések kirobbanásától, amelyre világosan utaltak a két parasztnál talált iratok.

A hatóságok tegnap délután értesítést kaptak, hogy Constantin Danilo az éjszaka folyamán Dornavatráról Borsára gyalogol. Két civilbe öltözött esendőrkészletben a Priszlop sűrűjében helyezkedett el s várta Danilo megérkezését. A diákvézér alakja éjszaka fél négy előtt tünt fel a Priszlopon és a hegy tetején fekvő Cibó faluban. A két esendőrkészlet őrizetbevette a diákvézért, aki teljesen egyedül vágott neki az utnak. Constantin Danilot kora reggel beszéltették a mármaroszigeti ügyészre.

Letartóztatják a két papot is?

Ma délelőtt Marina mármaroszigeti esendőrkapitány Borsára utazott, hogy Dumitrescu és Berinde, a két borsai pap ellen is foganatosítsa a letartóztatást. Hogy a letartóztatás simán ment-e végbe és hogy a parasztok mi-

lyen magatartást tanúsítottak a két pap elfogatásával szemben, lapzártáig nem kaptunk jelentést.

Beszélgetés Daniloval

Az Uj Kelet munkatársa ma délelőtt az ügyészegén találkozott Constantin Daniloval. A diákvézér, akivel első ízben a polyáni templomban találkozott, nyomban felismerte munkatársunkat. Constantin Danilo nem volt tisztában az Uj Kelet irányával és zsidó jelleg-

vel. Annak közlésére kérte meg munkatársunkat, hogy ő ez alkalommal békés szándékkal jött Mármarosba, ahol kizárólag kulturmissziót akar teljesíteni és sehogyszem tudja megérteni, hogy tulajdonképpen miért is tartóztatták le. A diákvézér szinte meghitt bizalmassággal diskurált az Uj Kelet munkatársával és baráti hangon panaszkodott el aggodalmait, hogy miután nincs bejelentett lakása, attól fél, hogy a vizsgálat ideje alatt fogva fogják tartani.

A mármarosai román sajtó kampánya az Uj Kelet ellen

A mármarosai román sajtó egyébként az utóbbi napokban éles támadásokat intézett az Uj Kelet ellen. A kormánypart mármarosai tagozatának hivatalos lapja, a Maramuresul, amelynek főszerkesztője dr. Kindris László szenátor, mai számban vezető helyen foglalkozik a borsai eseményekkel és az Uj Keletet és mármaroszigeti munkatársát teszi felelőssé a történetekért.

Napok óta figyelemmel kísérjük — írja a lap — azt a demagógiát, amelyet az Uj Kelet fejt ki a mármarosai eseményekkel kapcsolatban.

A cikk további részében rámutat arra, hogy az Uj Kelet csak Cuzának tesz szolgálatot akkor, amikor kiélesíti a helyzetet, mert Mármarosban, ahol a legutóbbi választások alkalmával a parasztság egyhangulag választotta meg képviselőjévé dr. Fischer Józsefet, most egyre erősebb tét hódít az antiszemitizmus.

A Gazeta Maramuresana című lap, amelynek Birlea professzor a szerkesztője, nyílt levelet intéz az Uj Kelet mármaroszigeti munkatársához, amelyben figyelmezteti, hogy hagyjon fel az

A minisztertanács elfogadta a Morgan-cég ajánlatát a telefonkoncesszióra

Néhány napon belül aláírják a koncesszió-szerződést.

Bucuresti-Bukarest, június 6. Ma délelőtti minisztertanács volt, amely pontot tett a hónapok óta vajdú telefonkoncesszió ügyére. Ismeretes, hogy a kormányban milyen óriási nehézségeket kellett leküzdenie, míg a Morgan-csoporttal az előzetes tárgyalásokat le tudta bonyolítani. Amikor már az előzetes tárgyalások végetértek, az ellenzéki lapok koncentrikus támadást intéztek a kormány ellen és különböző hazafias meg nemzet-

védelmi szempontokra hivatkozva, akarták elgáncsolni a koncesszió megkötését. Az utolsó pillanatban, amikor már a nagyvezérkar is hozzájárulását adta a telefonkoncesszióhoz, újabb komplikáció merült fel. A Blair-csoport, amely annak idején a stabilizációs kölcsönt nyújtotta Romániának, szintén ajánlatot tett a koncesszióra, amely hír szerint, lényegesen kedvezőbb volt a Morgan-csoport ajánlatánál.

Madgearu pénzügyminiszter azonban — mint jelentettük — kabinetkérdést csinált abból, hogy a koncessziót a Morgan-csoportnak adják ki, amellyel ő már félig-meddig megállapodott. A mai minisztertanács foglalkozott ezzel a kérdéssel és Madgearu exozéja után elhatározta, hogy a Morgan cég ajánlatát elfogadja. Így a szerződés aláírása már csak napok kérdése.

Cuza interpellálni akart az antiszemita agitáció kérdésében, de nem kapott engedélyt

Pop Csicsó kijelentette, hogy a kamara drága idejét nem lehet ilyen interpellációkkal elpazarolni

Bucuresti-Bukarest, június 6. A kamara ma délelőtti ülésén Popescu kérdezi az igazságügyminisztert, nem tartja-e szükségesnek törvényjavaslat beterjesztését, amely módosítaná a kereskedelmi törvényt a bankokra vonatkozólag, mert ezek már nem foglalkoznak bankszerű ügyletekkel. Idézi több banknak az esetét, amelyek nagy összegeket veszítettek el, egyáltalán nem pénzügyi vállalkozásokban.

Voicu Nitzescu igazságügyminiszter kijelenti, hogy ilyenértelmi törvényjavaslat tanulmányozás tárgyát képezi és rövidesen a parlament elé fog kerülni.

Stefanescu konstatálja, hogy az ipari termékek és a mezőgazdasági termékek árai nincsenek egyensúlyban és szükségesnek tartja azoknak a kivételét.

Szabó Béni kéri a kisiparosok forgalmi adójának leszállítását, mert ebben az évben az iparosságot 4-500 százalékkal több adóval rótták meg, mint ezelőtt.

Dan Zaharia tiltakozik a sziguranca tisztviselőinek megrágalmazása ellen.

Cuza professzor emelkedett ezután szóvalra, aki bejelentette, hogy fel akarja világosítani a kamarát az antiszemita mozgalom lényegéről és rá akar mutatni annak okaira.

Mirescu szociálista képviselő tiltakozik az ellen, hogy Cuza megint előrángassa az antiszemita kérdést s a kamara tribünjéről csináljon agitációt tanainak. Ki jelenti, hogy mióta Cuza megjelent a kamarában, azóta az antiszemita agitáció az egész országban egyre több helyet hódít és egyulást érik a tetteges inzultusok

Andrei professzor, a kamara alelnöke helyesnek tartaná ha a kérdést napirendre tűznék, mert ha Cuza interpellálni fog, akkor legalább a kamara tribünjéről lehet majd leleplezni az antiszemita agitációt, amely nemcsak, hogy nem szerez becsületet az országnak, de csak rosszabbítja a gazdasági és pénzügyi helyzetét. Meg kell majd egyszer bélyegezni ezt az anarehisztikus mozgalmat és ezzel együtt Cuza magatartását is.

A vitát végül is Pop-Cicio, a kamara alelnöke zárja le, aki kijelenti, hogy nem teljesítheti Cuza kérését, mert a rendkívüli ülészakban nem lehet ilyen interpellációkkal tölteni a kamara drága idejét.

Pistiner szociálista képviselő intézkedéseket kér a sör-, élesztő-, ecet- és más kartellek ellen, amelyek megrágnítják az életet. Ezután folytatták az ügyvédtörvény vitáját, amelyben Rang, Radu és Dobrescu Demeter vettek részt, elfogadva a javaslatot.

A francia kamara ratifikálta a hágai nemzetközi bíróság kötelező igénybevételére irányuló jegyzőkönyvet

Páris, június 6. A kamara ratifikálta a hágai állandó nemzetközi bíróság kötelező igénybevételére irányuló jegyzőkönyvet. A vita bezárása előtt Cachin kommunista képviselő azt fejtette, hogy a nemzetközi bíróság működése nem tudja biztosítani a béke fenntartását, mert határozatait az érdekelt államok nem hajlítják végre.

agitációval és viselkedjek esendően, mert a falra festett ördög még megjelenhetik. Hasonló hangokat pengenek az összes mármarosai román sajtóorgánumban.

Alkalmunk lesz még mármarosai román lapjainknak érdemük szerint válaszolni ezekre az egészen nevetséges vádakra. Most csak annak leszögezésére szoritkozunk hogy tudomásunk szerint a mármarosai román parasztság nem olvassa az Uj Keletet és csodálatosan ennek ellenére is lapjaink megállapítása szerint, növekedőben van az antiszemitizmus.

Tény az, hogy az ország közvéleményének figyelmét az Uj Kelet cikkjei hívták fel a mármarosai eseményekre s a kormány ezeknek hatása alatt adott utasítást a fokozottabb óvintézkedések megtételére. Gondolni sem merünk arra, mi történt volna Mármarosban, ha az Uj Kelet idejében nem aláírta volna a közvéleményt s ez által megakadályozta Danilo további propagandáját. Mi nem festettük falra az ördögöt, mert az ördög sajnos, ott bujkál a mármarosai hegyek között, ahol eddig béke és megérett honolt és ahol most a gyűlölet paraszta hintik szét. Mi a jólvezett kötelesség megnyugtató tudatával nézünk szembe a mármarosai román sajtó támadásaival, amelyek pillanatra sem fognak eltántorítani bennünket attól a kötelességünktől, hogy népünk biztonságát és ennek az országnak nyugalalmát és birnevet a betű fegyverével megvédezzük.

Vasarnap nagy Keren Hajjeszod Miting Marmarosszigeten Szónokok: Dr. Mayer Ebner szenátor, Dr. Rachel Gopius (Reval), Dr. Otto Abele (Wien).

...va, hogy az arab azokban az években a zsidó helyütt azt állította, hogy az arabokig bevándorlásig azt mondja, Agency megterem építési munka megvalósítja az ara-

...ítás, hogy a zsidó arab adófizetők mindenki előtt isme-tisztán zsidó alakkal. Sőt még az álláránytalanul kevésztattott a kormány. kolonizáció óta 12 emelkedett az ág száma

...szására vonatkozó k abszolúte helyt, hogy a munkás országok paleszoda, ezekben a biocionista pártok a certifikát okaidéalkalmasságától

...állapította meg, zsidó kolonizáció ab lakosság száma lakkal emelkedett, 1 százalékkal. A hivatalos jelentel kiemelik, hogy ó töke, a zsidó beió az egész ország véli

...lachot a zsidó konti meg a kiuzso-

...tében is teljesen okra jutott a bi-píthatta meg, hogy itás nélkül lettek ijüket elhagyni. A proletarizálta az ellenkezőleg a ki-andardját lényege-rtől fél, hogy a ó elnyomja majd mben a memoran-abotinsky és a zsi-latkozataira, ame-hogy az arab föld- sem lehet.

...m tiltakozik a je-n, mintha a mi ko-arabok kiüldözése akarják az arabo-Ezt a rágalmat keznek ezzel elleg kövéleményét, kük, mint harcol-ellen.

Dr. Szönyi Géza.

kezelje

...val, amelynek al-y, bismuth, marek, Páris. k a szájon át tör-illás vérhajkeze-

...es ügynökségének os vérbaj esetben nek stádiuma kü-nyiknél meggyőző kszítmény vitat-

D. Dumitriu ok Bukarest en. Lahovari. ak részéről sok és kérjük a dok-elő receptjeikben a leghatásosabb zár minden bal-let a jövőben fo-jekejiót helyette-könnyűségéről és b a vidéken lakó kások győződhét-er hatása minden s. gyógykezelésre vo-üzeteket. képviselete Bu-le Unite 14. ó az ország ősz-ógyszertáraiban.

K, Cluj

Az Aviva-Barisszia temesvári konferenciája elé

Irtta Kasziner Reiszó, az Academith-Barisszia ros-risonja

Azok az Aviva-leányok és Barissziánusok, akik Erdély legjelentősebb cionista ifjusági szervezetének temesvári konferenciájára leutaztak, nem is tudják talán, hogy az események személyes alakulása milyen nagy horderejű, — mondhatnám: történelmi feladatok elé állította őket. A Jom-Hahitachdut napirendjét ugyanis oly módon állították össze, hogy annak keretén belül a konferencia delegátusainak állást kell foglalniuk néhány nemcsak az Aviva-Barisszia szervezet, hanem az egész erdélyi cionista mozgalom alakulását közelről érintő kérdésekkel szemben. Éppen a problémák súlyos és fontossága az, amely arra késztet, hogy közelről foglalkozzunk velük, analizáljuk azokat — sine ira et studio — a zsidó nemzeti mozgalom és az erdélyi cionista ifjuság érdekeinek prizmáján keresztül, s hogy már most levonjuk azokat a logikus és egyedül helytálló konkluziókat, amelyek ebből az analizisből természetesen fakadnak.

Ha nem tévedünk: a temesvári Jom-Hahitachduton tisztázásra kerül a kérdés: politizáljon-e az Aviva-Barisszia Hitachdud? És ha igen, milyen formában, milyen keretek között történjen ez? Súlyos és nagyhorderejű kérdések ezek. Aki ismeri az Aviva-Barisszia Hitachdud jelentőségét és azt az energiát, amelyet ez a szervezet az erdélyi cionista mozgalomban képvisel, minden bizonnyal el fogja ismerni, hogy ez a probléma, komoly és alapos megvitatást kíván. Különösen akkor, ha politizálás, vagyis nempolitizálás kérdése ének felvetődése az Aviva-Barisszia Hitachdud belső életéből fakad. A jelen pillanatban — Istennek hála — nincs erről szó. A politizálás hamleti kérdése nem a cionista munkájukat zavartalanul folytató hitachdudok problémája, hanem sokkal inkább külső szükségesség. Bárhogyan is történt azonban: tény az, hogy a probléma adva van. Még pedig nem a nemesebb értelemben vett cionista politikáról van szó, mint pl. az országépítő és földvásárló alapok intenzív támogatása, benső és komoly zsidó és emberi nevelés, széleskörű kulturpropaganda. Ezt a politikát élvezték eddig is az Aviva-Barisszia Hitachdud, oly bámulatos odaadással és önfeláldozással, amely mindig is felpontja lesz az erdélyi cionista mozgalom eseményekben gazdag hőskorszakának. Nem erről lesz szó Temesváron. Hanem a politikának arról a sokkal kevésbé nemes fajáról, amelyben a kollektív ideálok elhomályosulnak a sokszor kiesinyes pártérdek előtt, amelyben szabadon garázdálkodhatnak a jogos, vagy kevésbé jogos személyi célok és ambíciók, és amely a dolgok természeténél fogva csak arra vezethet, hogy végnélküli torzalkodások színhelyévé tegye az amugy is károsan megosztott cionista tábor. Ugy gondolom: szükségtelen bizonyítékokat felhozni, ami akár a körülöttünk élő népek életéből ennek bizonyítására.

Arra a kérdésre, hogy ilyen politikát folytasson az Aviva-Barisszia Hitachdud — kategorikusan azt fogjuk válaszolni —: Nem! Ebből logikusan következik az is, hogy a határozati tagadás álláspontját fogjuk elfogadni azzal a kísérlettel szemben is, amely önálló politikai párttá próbálja átnyergelni a Barissziát. Egy ilyen kísérlet — még akkor is, ha jóhiszemű — fatális következményeket vonhatna maga után a szervezet életében, olyan következményeket, amelyeknek előidézéséért a zsidó nép, vagy akár saját lelkiismerete előtt senki a felelősséget nem vállalhatja. Az ifjuság — mondja Wells — az a forrás, amelyből az emberiség a jobb jövő reményébe vetett hitet meríti, az a forrás, amelyből az élet folytonos megújulásának gyökerei táplálkoznak. Próbáljuk ezt az igazságot ami erdélyi cionista életünk keretei közé beiktatni, és látni fogjuk, milyen jövője, milyen perspektívái vannak annak az erdélyi zsidóságnak, amelynek már az ifjusága is a minden nemesebb kezdeményezést paralizáló személyi- és pártpolitika jel-szavaival indul az életbe: Minden megbecsülhető az ifjuságnak: ha szenvedélyeiben néha túlzott és szertelen, ha a mult kapuinak döntésében tulmely a megengedett határokon. De az nem becslhető meg, hogy fiatalos lelkesedés, tiszta idealizmusát csuf egyéni, vagy pártszempontok szolgálatába állítja és elveszíti szemé elől azt az ideált, amely ama bizonyos hajnal csillagként az élet minden helyzetében és mozzanataiban egyedül kell, hogy megmutassa az igazi utat.

Azok, akik csaknem két évtizeddel ezelőtt megvetették Kolozsváron az Aviva-Barisszia Hitachdud alapjait tudatosan, vagy ösztönösen megértették a szervezet történelmi hivatását és a párt-szempontoktól mentes, tiszta cionista nevelő és szervező munkában jelölték ki az Aviva-leányok és Barissziánusok hivatását. A szervezet hatalmas fejlődése bebizonyította, hogy ez a hivatás az erdélyi zsidóság életében történelmi szükségességnek felelt meg. És amikor egy ízben megkísérelték már letéríteni a Hitachdudot arról az útról, a szervezetben működő és ható egészséges életösztönök erőteljes reakciója csirájában fojtotta el azt a kísérletet. Utravalóul azoknak a delegátusoknak — akiknek a

Egy filadelfiai egyetemi tanár olyan festékanyagot talált fel, melynek vérbejuttatásával ki lehet mutatni a rákbetegséget

Newyork, június 6. Donald-Loe, a filadelfiai egyetem tanára évek óta kísérletezik egy festékanyaggal, melynek vérbejuttatásával a kezdeti stádiumban lévő rákos képződményeket meg lehet állítani. A kísérletek sikerrel jártak, az injekció után a szervezetbe bejuttatott festékanyag már olyan korai stádiumban is kimutatja a rákbetegséget, amelyet az

döntése alá kerül majd ez a probléma — nem mondhatunk egyebet, minthogy jól gondolják meg: a lét vagy nemlét kérdése fölött kell szavazniok Temesváron. Jól gondolják meg, hogy milyen felelősséggel tartoznak a néppel és az ideállal szemben, amelynek szolgálatába állították fiatalos erejüket és lelkesedésüket. Most, amidőn felelőtlen elemek hazug jelszavak aláca alatt alapjaiban támadják az erdélyi zsidó ifjuságot, inkább, mint valaha van szükség arra, hogy megőrizzük az egységet és érintetlenül őrizzük meg azokat a tradíciókat, amelyek naggyá és erőssé tették az Aviva-Barisszia szervezetet. Nem a pártszellem érvényesülése, nem a formalitások tobzódása, és öncélla emelése — hanem ellenkezésképpen az Aviva-Barisszia megmozdulásának tömegmozgalommá való kiszélesítése és demokratikus alapon való megszervezése az, ami a szervezet fejlődését biztosíthatja. És ez a temesvári Jom-Hahitachdud történelmi kötelessége!

eddiggi orvostudományi módszerekkel ezideig diagnosztizálni nem sikerült. A felvett röntgenkép alapján megállapítani sikerült a kezdeti rákbetegséggel szemben az orvostudomány hathatósabban fog fel lehetni, mint a betegség későbbi stádiumában, ezért a tudományos felfedezésnek óriási jelentősége van.

Masaryk figyelmezteti az utódállamokat, hogy a kisebbségi kérdést haladéktalanul oldják meg

Prága, június 6. A kisebbségi kérdés tanulmányozására nemrég cseh társaság alakult Prágában. A társaság folyóiratot is ad ki s ennek első száma most jelent meg. Vezetőcíkként a folyóiratba Masaryk elnök írt, aki a nemzeti kisebbségek ügyéről írott cikkben megállapítja, hogy a kisebbségi kérdést sem a békekonferencia, sem a háború utáni évtized nem oldotta meg. A bé-

kekonferencián az államok delegátusai s nem a nemzetekéi voltak jelen s így érthető, hogy a probléma ott megoldatlan maradt. Masaryk inti a cikkben az összes többségi nemzeteket, hogy a kisebbségi kérdést saját magukkal és az állammal szembeni jól felfogott érdekből és kötelezettségből oldják meg s a megadott jogokat ne tekintsek a kisebbség javára tett engedményeknek.

Macdonald az alsóház ülésén bejelentette, hogy a La Manche-csatorna alatti alagut terve megbukottnak tekinthető

A szélső baloldaliak és a konzervatívok nem nyugosznak bele a minisztertanácsi határozatba

London, június 6. A La Manche csatorna alatti alagut terve egyelőre megbukottnak tekinthető. Macdonald miniszterelnök az alsóház tegnapi ülésén váratlanul azt a bejelentést tette, hogy a kormány elejtette az alagut építésének tervét, mert azt nem találta keresztülvihetőnek. A kormány elhatározásának közelebbi indokait a miniszterelnök nem jelölte meg, csupán arra utalt, hogy az okokat a néhány nap múlva megjelenő Fehér Könyv dokumentumai ismertetni fogják. Szélső baloldali részről megkísérelték, hogy a terv elejtése-

nek valószínű katonai okait szövétegyék, de a speaker megvonta a felszólalótól a szólas jogát. Churchill, a konzervatív kormány volt pénzügyminisztere kijelentette, hogy nem fognak belenyugodni az elhatározásba és alsóházi szavazást fognak kiprovokálni ebben a kérdésben. Kormányrésztől viszont ellenezni fogják a kérdés szavazás alá bocsájtását és Macdonald, hír szerint, kabinetkérdéssé akarja tenni a minisztertanácsi határozat érvényben tartását.

A Graf Zeppelin elstartolt Sevillából, elrepült Marseille felett és Friedrichshafen felé közeleg

Sevilla, június 6. A Graf Zeppelin ma délután 4 óra 20 perckor átrepült a város felett. A léghajó később visszatért és 6 óra 15 perckor simán leszállt a légi kikötő árbojánál. Utas- és postaszállítmány esere után husz perre múlva a léghajó újra a magasba emelkedett s folytatta útját Németország felé.

Madrid, június 6. A Graf Zeppelin ma éjjelkor a délspanyolországi Almeria kikötővárosból érkezett távirat szerint átrepült a közeli Cabolegata felett. Reggel 6 órakor a léghajót a baleari szigetszigetport Mallorca nevű szigetén, Palma di Mallorca felett látták. Sevilla város diszpolgárává választotta dr. Eckenert, amit a tegnapi leszállás al-

kalmával közölték a Graf Zeppelin parancsnokával.

Páris, június 6. A Graf Zeppelin ma délelőtt 11 óra 15 perckor átrepült Marseille felett. Friedrichshafenbe az esti órákban várják a léghajót.

Berlin, június 6. Friedrichshafenben nagy előkészületeket tesznek a Zeppelin fogadására. Az egész várost és a repülőteret kivirágították és fellobogózták. Ekeker üszteletere nagy bankettet rendeznek, amelyen számos beszéd fog elhangzani. A bankett alkalmából Eckenerek az Aero-klub megbízásából babékoszort fognak átnyújtani.

Csalások miatt letartóztattak egy volt lengyel „külgyminisztert“

Berlin, június 6. A berlini közbiztonsági hatóságok érdekes embert szállítottak az ügyészségi fogházba. A letartóztatott Leon Sapieha lengyel hercegnek vallja magát, akiről ezideig nem lehetett kideríteni: herceg-e, vagy pedig csak egy ravasz lengyel paraszt.

A német fővárost nagyon érdekli a szélhámos esete, annál is inkább, mert Berlin minden rendű társadalmi körében sok áldozata van. Sapieha maga csak annyit mondott önmagáról, hogy 1917-ben megszökött a bolsevikiek elől éspedig a németekhez. Felajánlotta Mackensennek szolgálatait, aki szívesen látta és főhadnagyi rangban beosztást kapott a Románia ellen operáló hadseregben. A háború után Németországból átment Lengyelországba, ahol politikai működést fejtett ki és ennek jutalmazásául Skoropadski herceg kabinetjében külgyminiszteri állást vállalt. A rövid életű kormány bukása után 1920-ban átjött Németországba és minthogy semmi pénze nem volt, taxisorfőr lett majd mint pénzért kereste kenyerét. Azután, amikor ezekből a kereseti lehetőségeiből is kikopott, különböző vállalatokba kezdett. A vállalkozások azonban balul ütöttek ki, többeket megkárosított, akik bünyvái feljelentést tettek ellene. Leon Sapieha herceg annakidején a törvényszék előtt felelt különböző szélhámoságaiért. Első ízben két hónapi börtönrre ítélték, de mikor onnan kikerült, ismét szélhámoságokat követett el, amelyek miatt a bíróságok hosszabb szabadságvesztésre ítélték. A „herceg“ tavaly került ki a börtönből és megismerkedett egy fiatal német orvossal, akinek alig volt gyakorlata. A gazdag szülőtől származó ambíciózus orvossal elhitette, hogy az orosz hercegi emigránsok klubjába bejáratos, de összeköttetései vannak diplomatákhoz és magas német társadalmi körök-höz, úgy, hogy nem lesz nehéz dolga az orvos számára jó pacientúrát biztosítani. A hiszékeny német orvos „bedült“ a külgyminiszter urnak, aki várható szolgálatait előlegezéseképpen ötven és száz márkákat pumpolt tőle. Sapieha szerződéseket mutatott fel az orvos előtt amelyekből kiderült, hogy néhány ház gondnokságát bízták reá és szerelmes leveleket is mutatott egy Hohenzollern hercegnőtől, akivel rövidesen jegybe kellett volna lépnie. Az orvossal elhitette továbbá, hogy nagy üzlettel tudna lebonyolítani, ha megfelelő tőke állana rendelkezésére. Arra kérte tehát az orvost, hozza össze őt apjával, akinek egy berlini külvárosban lévő telkeit nagyon előnyösen tudná értékesíteni a városnál, ahol szintén nagy összeköttetései vannak. Az orvos teljesítette Sapieha kívánságát és az öreg berlini bankár lép-re ment. Körülbelül százezer márkát érő ingóságainak értékesítését teljesen reá bízta. Megbízólevelet adott Sapiehanak, aki hirdetéseket tett közé, amelyekben egy nagy vállalkozáshoz alkalmazottakat és társakat keres. Sokan jelentkeztek és Sapieha mindenkitől 100-tól—500 márkáig terjedő pénzeket esalt ki. Érdekes, hogy a szélhámos, annak ellenére, hogy sok pénz fölött rendelkezett, egyáltalában nem élt fényűző életet, még autótaxis sem járt, hanem utjait vilamoson bonyolította le. A Ritterstrassen Immobilien Bank címen pénzintézeti alapított. Komolyan foglalkozott az alapításokkal, de nem értett hozzá és a reabízott pénzeket más vállalkozásaiba fektette, ahol azokat elvesztette.

Az ügyészség nyomozást indított abban az irányban, vajjon Sapieha valóban herceg-e és tagja volt-e a Skoropadski kormányának? Sapieha egyébként azt is állította a rendőrségen, hogy perben áll a szovjetkormányval, akitől ötvenmillió aranyrubelt követel oroszországi vagyonának elkobzása miatt.

Jóideig tartott a atunkat. Nem szerenék tudni mondani, hogy a sápot. Azt sem akarom mindent letaroltak, nem maradt meg.

Nem volt olyan, inkább kiesiny madlított — a trópusok rőbb madarakat is ben minden egyes pontosan ki lehetett róla, nagyon szép v

Nyilván, ha marottól a látványtól ngyon elragadtatva.

Láttam egy szegőkék szoknyában lármával, kendőlobó téssel — és sirással. Mazagan parti vaszu ideig a portugá meg ma is középkori látszik, végre hataltam sáskákat és sászőcskeinvázió ellen Marokkóban jól me Ujság kivágások héténa a következő hatók:

„A tanger felé ve lóméterkönel néhány nagy zónát pusztító Kétezer benszülotn már a hajnali órák rovarokat összegyűt és gyermekek küllő szerelve mentek össkat és lárvákat. ugyanis minden te tiz frank prémium A Tadders és El annyira el vannak dül a tegnapi napot sáskát hordtak egy der polgári ellenőre szállottak a helyszől benszülottek munká mistáknak jórészét titotta.

Az ember ugy elvonuló sáskahada het utjában feltartat, sem füstöléssel val sem. Misem has emberek elpusztítja kell nyomozni, hol A tojasokat és lá val, mésszel és a fajtajával pusztítja Mazagan város k mek ormán, még n

A sáskák

Az idei rodelme volt a kajírás. Egyi ba, sőt a Fek Oroszországba pusztított a sá Marokkóban t veszedelemtől riegel, a Ber Marokkóban k az alábbi érd mertetést.

Az embernek lát sen, saját szemüleg, hogy mi az, amikor girobog Marokkó egyszerre csak nem lehet, mert szőcskék Casablankából ut tugal erdítésbe, M rökkői síkság telje pompázott. Látni le velt földeket. Vad aprók és magasak, mok.

Egyszerre csak j Autóknk, hatalmas személyre berendez megállani. A gépk resztette a mezőn kákat. A nyitott al nat alatt megtelt a szárnyas sáskákkal, koltott, mi egymás egymás hajába, hog paszkodó sáskákat. romkodással szerete veszedelem elől, de szi észre magát, ho ősze előtt elhomály tapadtak rajta.

A marokkói sofft egy sáskahaddal minden. Nem lehet telepedtek, mert az nemcsak sikamlóssá nem kísérteties m koci gépezetének szelepekbe, a kerék fedőbe is.

Jóideig tartott, atunkat. Nem szerenék tudni mondani, hogy a sápot. Azt sem akarom mindent letaroltak, nem maradt meg.

Nem volt olyan, inkább kiesiny madlított — a trópusok rőbb madarakat is ben minden egyes pontosan ki lehetett róla, nagyon szép v

Nyilván, ha marottól a látványtól ngyon elragadtatva.

Láttam egy szegőkék szoknyában lármával, kendőlobó téssel — és sirással. Mazagan parti vaszu ideig a portugá meg ma is középkori látszik, végre hataltam sáskákat és sászőcskeinvázió ellen Marokkóban jól me Ujság kivágások héténa a következő hatók:

Schwartz Menyhértné
orth. zsidó
leánynevelő intézete
(internátus)
Oradea, Szaniszló-utca 13. szám
Az iskolai vakáció ideje alatt
gyermeknyaraltatást
rendez a Püspöktúrdóbe 10 éves korig, fiúk és leányok, azonnali csak leányok részére kiséző nélkül is.
O csó díjazás, hízó, nap és légkúra. Állandó német tanárnő és orvosi felügyelet.

miatt
k egy voit
yminisztert

berlini közbizton-
kes embert száll-
fogházba. A letar-
ha lengyel herceg-
kiről ezideig nem
erege-e, vagy pedig
szel paraszt.
nagyon érdekli, a
al is inkább, mert
társadalmi köré-
n. Sapiaha maga
omagaról, hogy
a bolsevikiek elől
khez. Felajánlotta
latait, aki szive-
gyi rangban beosz-
na ellen operáló
ru után Németor-
gyelországra, ahol
ejtett ki és ennek
padski herceg ka-
niszteri állást vál-
kormány bukása
Németországba és
ze nem volt, taxi-
pincér kereste ke-
kor ezekből a kere-
kikopt, különbö-
tt. A vállalkozások
ki, többeket meg-
nyádi feljelentést
Sapiaha herceg an-
között előtt felett kü-
agáiért. Első ízben
itették, de mikor
szelhámoságokat
miatt a bíróságok
eszére itették.
került ki a börtön-
t egy fiatal német
volt gyakorlata,
származó ambició-
e, hogy az orosz
klubjába bejáratos,
nnak diplomata-
társadalmi körök-
esz nehéz dolga az
cienturát biztosítá-
et orvos „bedült”
rnak, aki várható
seképen ötven és
olt tőle. Sapiaha
tt fel az orvos előtt
hogy néhány ház
reá és szerelmes
egy Hohenzollern
rövidesen jegybe
Az orvossal elhi-
gyületet tudna
gfelelő tőke állana
kérte tehát az or-
pjával, akinek egy
lévő telkeit nagyon
kesiteni a városnál,
sszekötetéseit van-
ítette Sapiaha ki-
berlini bankár lép-
zázezer márkát éro-
ítést teljesen reá-
adott Sapiahanak,
közé, amelyekben
shoz alkalmazotta-
S. Sokan jelentkez-
denkítől 100-tól—
pénzeket; esalt ki-
namos, annak elle-
főltt rendelkezett,
é fényűző életet,
árt, hanem utjait
ta le. A Ritter-
Bank cimen pénz-
omolyan foglal-
de nem értett hoz-
zeket más vállal-
ol azokat elvesz-

A sáskák hazájában

Az idei vetésnek nagy vesze-
delme volt a Közékeleten a sá-
kajárás. Egyiptomból Palesztiná-
ba, sőt a Fekete tenger partjain
Oroszországban és Romániában is
pusztított a sáskaveszedelem. Most
Marokkóban pusztít. Erről a zöld
veszedelemről írja Arnold Höll-
riegel, a Berliner Tageblattnak
Marokkóba kiküldött tudósítója
az alábbi érdekes és színes is-
mertetést.

Az embernek látnia kellett, személye-
sen, saját szemével, csak akkor tudja,
hogy mi az, amikor az ember autón vég-
gigrobog Marokkó egyik jobb útján és
egyszerre csak nem lehet tovább. Nem
lehet, mert szöcskék etájják az utat.

Casablankából utaztunk a régi por-
tugál erődítésbe, Mazanganba. A ma-
rokkói síkság teljesen tavaszizöldben
pompázott. Látni lehetett jól megmű-
velt földeket. Vad virágok pompáztak,
aprók és magasak, mint a pálmalilio-
mok.

Egyszerre csak jön egy megrohanás.
Autónk hatalmas turistaautó, husz
személyre berendezve, kénytelen volt
megállni. A gépkocsi nyilván feléb-
resztette a mezőn ülő és falatozó sás-
kákat. A nyitott ablakokon egy pillá-
nat alatt megtelt az autó belseje nagy-
számú sáskákkal. Egy asszony felsi-
koltott, mi egymás nyakába borultunk,
egymás hajába, hogy lekaparjuk a ka-
paszkodó sáskákat. A soffőr nagy ka-
romkodással szeretett volna elillanni a
veszedelem elől, de egyszerre azon ve-
szel észre magát, hogy üvegernyője az
ülése előtt elhomályosul: sáskák tömegei
tapadtak rajta.

A marokkói soffőrök tudják, hogy
egy sáskahaddal szemben hiábavaló
minden. Nem lehet utazni ott, ahol le-
telepedtek, mert az apró sáskahullák
nemcsak síkamlóssá teszik az utat, ha-
nem kísérteties módon belejutnak a
kocsi gépezetének minden rejtékébe,
szelepekbe, a kerekek közé, sőt a motor-
fődbe is.

Jóideig tartott, amíg folytathattuk
utunkat.

Nem szereték tulozni és nem akarom
mondani, hogy a sáskák elfedték a na-
pot. Azt sem akarom mondani, hogy
mindent letaroltak, hogy egyetlen levél
nem maradt meg.

Nem volt olyan, mint egy viharfelhő,
inkább kicsiny madarak rajához hason-
lított — a trópusokban a sáskáknál ap-
róbb madarakat is láttam. A napszít-
ben minden egyes sáskának formáit
pontosan ki lehetett venni, nem tehetek
róla, nagyon szép volt.

Nyilván, ha marokkói lettem volna,
ettől a látványtól nem lettem volna na-
gyon elragadtatva.

Láttam egy szegény asszonyt, aki egy
kék szoknyában védelmezte földjét:
lármával, kendőlobogtatással, kézlegyin-
téssel — és sirással.

Mazagan parti városban, amely hosz-
szu ideig a portugálok kezén volt és
még ma is középkorinak és portugálinak
látszik, végre hatalmas zsákokban lát-
tam sáskákat és sáskatojásokat. Mert a
sáskainvázio elleni harc a francia
Marokkóban jól meg van szervezve.
Újság kivágásokat őrzök. Egyetlen
héten a következő hírek voltak olvas-
hatók:

„A tanger felé vezető 10-es számú ki-
lóméterkőnél néhány óra alatt egy egész
nagy zónát pusztítottak el a sáskák.
Kétezer benzüöltnél többen mentek ki
már a hajnali órákban, hogy a szárnyas
rovarkat összegyűjtsék. Az asszonyok
és gyermekek különös zaeskökkel fel-
szerelve mentek összegyűjteni a tojás-
kat és lárvákat. A kerületi főnök
ugyanis minden tele zsák sáska után
tíz frank prémiumot fizetett.

A Tedders és El Maaziz kerületek
annyira el vannak árasztva, hogy egye-
dül a tegnapi napon tizennyegyezer zsák
sáskát hordtak egybe. Mr. Ducros, Ted-
der polgári ellenőre, és Haddu kaid ki-
szállottak a helyszínre és megnézték a
benzüöltek munkáit. A francia kolo-
nistaáknak jórészét a sáskajárás elpusz-
tította.

Az ember úgy gondolja, hogy egy
elvonuló sáskahadattal semmi sem le-
het utjában feltartóztatni; sem lármá-
val, sem fénytől, de még lángszóró-
val sem. Misem használ. Kivéve, ha az
emberek elpusztítják a tojásokat, ki
kell nyomozni, hol költenek.

A tojásokat és lárvákat arzénik-sav-
val, mésszel és a mérgek mindenféle
fajtájával pusztítják.
Mazagan város kapuja előtt, amely-
nek ormán még ma is látható egy

büszke portugál felírás a benzüöltek
nyüzgése közepette egy pátriarebais
külső ember valami különös dolgot
árult, amit eleinte apró rákoknak né-
tem. Kiderült, hogy sózott és pirított
sáskák voltak. Enni való sáskák. Ha a
patriarchának nem lettek volna moc-
kos kezei, magam is ettem volna sós és
pirított sáskát. Nem látom be, miért
lehesen enni rákot és miért ne szabad-
jon enni sáskát. A sáska virágból és
zöld levélből táplálkozik, a rák vízi
hullakból...

Azután Marakesben láttam sáskát, a
szultán egykori nyári palotájában,
amelynek neve Dar el Beida és amelyet
a franciák katonai kórháznak rendeztek
be. Bizonyára a világ legpompásabb

katonai kórháza. Azért jöttem, hogy
lássam az épület architektúráját, az
udvar körüli nyitott termeket, a cé-
rusból való, faragott, tarka menyzetet,
a falak mór mozaikját.

De itt maradtam, mert talákoztam
néhány német idegen-légionárral,
akikkel elbeszélgettem. Nevettek és nem
tudták azokról a borzalmakról, amik-
ről a légiókkal kapcsolatban szoktak
írni a lapok.

„Csak úgy bannak az emberrel, mint
mindenütt katonákkal” — mondotta
egy osztrák fiú.

„Ha az ember rendesen viselkedik,
nincs semmi baj, — jegyezte meg egy
besseni — de annyi sópredék van együtt
a légióban...”

Egy dicsőszenmártóni vegyész
„fejvesztés terhe mellett” vállalja,
hogy egy hónapon belül eloltja a morenii szondát

Dicsőszenmártón-Dicsőszenmártón, ju-
nius 6. A morenii szonda eloltási kísér-
letének katasztrófális kudarcát a legkü-
lönösebb formában kommentálják or-
szágszerte. Legújában egy dicsőszen-
mártóni vegyész, Dusinszky Nándor tett
igen merész lendületű kijelentéseket a
morenii szonda eloltással kapcsolatban,
aki fejvesztés mellett vállalja az égő
szonda eloltását.

Dusinszky Nándor munkatársunk
előtt a következő érdekes nyilatkozatot
tette:

„Csaknem egy éve állandó össze-
köttetésben állok a kereskedelemügyi
minisztériummal és a szondák vezér-
igazgatóságával és több ízben ajánlatot

tettem a szonda eloltására vonatkozó-
lag. Ajánlatomat azonban mindannyi-
szor Lázár mérnöknek adták át véle-
ményezés céljából, aki azt természet-
esen elfogadhatatlannak minősítette, mi-
után szentül meg volt győződve arról,
hogy senki más nem tudja eloltani a
szondát, mint ő. Eddigi kísérletei azon-
ban kudarcba fulltak.

Ha első ízben — az első robbanás
előtt — elfogadták volna ajánlatomat,
akkor nyolc nap alatt eloltottam volna
az égő szondát, a második robbanás
után már 21 napot vett volna igénybe
az oltás, de ma, a negyedik robbanás
után minimálisan hatvan nap alatt el-
oltanám a lángokat és üzembe helyez-

Egyszerre csak, mialatt egy mennyi
szépségű árkados folyosón sétáltunk,
az oszlopos udvar elsötétült. Sistergés,
zúpor, majd felhőszakadás zsiujaja. Zöld
és rózsaszínű sáskák tömegei hullanak
felülről az udvarra, be a széles vízme-
deneébe, amely gyorsan túlárad. A fák
és bokrok zöldje pillanatok alatt eltű-
nik. Az ágakon és a kopár törzseken
sáskák.

Megmeredtem az ijedtségtől. De az
idegen légiósoknak nem tűnt föl a dö-
log. „Minden este ellátogatnak a város-
ba” — mondja az egyik és nevet.

A változatosságnak örülnek olyan
unalmas helyen, mint amilyen egy ka-
tonai kórház. Mindegy, hogy miből áll
ez a változatosság: turistákból, ripor-
terekből vagy sáskákból.

ném a szondát. Ezt fejvesztés mellett
garantálom.

— Mindazt, ami történt, én előre be-
jósoltam. Világosan megmondottam,
hogy a negyedik robbanás lesz a leg-
katasztrófálisabb. Így is történt. A robbanás
bekövetkezése előtt levelet írtam
az illetékes tényezőknek és figyelmeztet-
tettem őket a katasztrófára és óva in-
tettem őket, ne engedjék meg Lázár
mérnöknek a szonda átvágását, mert
borzalmas következményei lesznek. Nem
hallgattak rám s a katasztrófa bekövet-
kezett. Véleményem szerint igen korai
volt a villanylámpák felállítása a szon-
datelepen. Hiszen a lángok „világítottak”.
(m. g.)

Hatvanezer munkás állott sztrájkba Gandhi
internálásának egyhónapos fordulóján

A városokban tüntető menetek vonultak fel, melynek hossza az öt mérföldet is meghaladta.
A hegyi törzsek zendülése nem tört meg, Bombayban felállították a bojkott-örségeket

London, június 6. Gandhi internálása
óta egy hónap letelt. A polgári ellen-
állítás egész területén ma Gandhi tiszte-
letére tiltakozó szünnapot tartottak s e
területeken kívül eső 30 szövetségben
60 ezer munkás sztrájkolt. A városok-
ban tüntető meneteket vonultak fel a
főbb utvonalakon. Bombayban este volt
nagy tüntetés. A nacionalista hinduk
tüntető menetének hosszúsága az öt
méröldet is meghaladta. Angolellenes
feliratok és zászlók ezuttal hiányoztak
a menetből. A tüntetők élén teherautó
haladt, rajta Gandhi óriási képmásával.
Rendzavarás nem történt. Az Evening
News jelenti Peshavarból, hogy a he-
gyi törzsek zendülése az északnyugat-
indiai határvidéken egyre több gondot

ad az angoloknak. A megismétlődő ha-
teköny bombázások ellenére a törzsek
ereje nem törött meg. A bandák egy
Peshavarhoz közel eső erődöt komolyan
veszélyeztetnek, amelynek az a rendel-
tetése, hogy Peshavar vízművét bizto-
sítsa.

London, június 6. Bombayban a na-
cionalista haditanács rendeletére ma
megkezdették az üzleti negyedben a
bolthelyiségek előtt bojkottörségek fel-
állítását. Minden üzlethelyiség elé két-
két Gandhi-sapkás önkéntes került,
akiknek az a feladatuk, hogy lebeszél-
jék fajtásvéreiket az európai szövetek
vásárlásáról.

A Press Association távirata közli,
hogy a bojkottmozgalom a polgári el-

lenállás területén nagy károkat okozott
az angol kereskedelemnek. Nincs olyan
európai kereskedő, aki az akció meg-
indulása óta csökkent forgalmában ne
érezné meg a mozgalom kihatásait.

Peshavari jelentés szerint az indiai
csapatok főparancsnoksága komolyab-
ban kezd foglalkozni az északnyugati
határvidéken történő eseményekkel.
Három magasrangú vezérkari tiszt gé-
pkocsin tegnap az északnyugati határ-
vidékre indult, hogy a helyzetet a hely-
színen tanulmányozzák. A bombavető
repülők további utasítások bevárása
nélkül tartoznak naponta elszállani a
hegyi törzsek harci bázisai felett és
őket rendszeres bombázással állandó
nyugtalanásban tartani.

Automatikus fékekkel szerelik fel a teher-
vonatokat, ami 10.000 fékező kenyerébe kerül

Négy-öt éven belül fogják végrehajtani a fékezők leépítését

Bucaresti-Bukarest, június 6. (Az Uj
Kelet tudósítójától.) Az államasutak
autonóm pénztára az utóbbi időben két
ajánlatot is kapott a teheráruvagonok-
nak automatikus fékkel való felszere-
lésére. Az egyik ajánlatot a Westing-
house, Brake és Saxby londoni cégtől, a
másikat a Knorr Bremse berlini háztól.
A CFR felügyelőbizottsága legutóbbi
ülésén mind a két ajánlatot megvitatta,
amelynek során Vidrighin vezérigaz-
gató rámutatott arra, hogy az automa-
tikus fékek bevezetésével a tehervona-
tok az alábbi előnyökhöz jutnak:

- 1. a közlekedés biztonságosabbá válik,
 - 2. a tehervonatok sebessége meg-
gyorsul, a vonatokon és az állomáso-
kon a forgalom intenzívebben kihasz-
nálható,
 - 3. növelni lehet az áruszállítások
kapacitását,
 - 4. leegyszerűsítik a tehervonatok
összeállítását,
 - 5. komoly megtakarítások eszközöl-
hetők, amelyekből bőven telik a te-
herkocsisoknak automatikus fékkel való
felszerelésére.
- Ezek az előnyök adják az éremnek az
egyik oldalát. Az érem másik oldala,

hogy az automatikus fékek bevezetésé-
vel együtt jár a fékezők létszámának
az apasztása. E kérdésben — mondotta
a vezérigazgató — a CFR vezérigazga-
tóságának szüksége van a felsőbb fóru-
mok teljes támogatására. Mielőtt még a
fékezők leépítésének kérdésében hatá-
rozatot hoztak volna, a vezérigazgató-
ság azon a véleményen volt, hogy
ilyen megoldást kell találni, amely
minden elégedetlenségnek elejét vegye.
A két ajánlat elfogadásának ügyében
egyelőre nem határoztak, hanem felszó-
lították a cégeket, hogy tegyenek minden
részletre kiterjedő pontos ajánlatot.
Gafencu közlekedésügyi államtitkár,
aki a kormány nevében résztvevett a fel-
ügyelőbizottság tanácskozásán, kijelen-
tette, hogy honorálja teljes mértékben
azokat az előnyöket, amit az automa-
tikus fékeknek a tehervonatokon való
bevezetése jelent. Gafencu államtitkár
rámutatott arra, hogy mintegy tízezer
fékezőnek a leépítéséről lesz ezek szer-
int szó, ami rendkívül nehéz feladat.
Egy ilyen nagyszabású leépítés végre-
hajtásához legalább négy-öt évre van
szükség, de már most el kell készíteni
a tervet a fékezők leépítésére, ami az
automatikus fékek bevezetésével egy-

idejűleg kell történnék. Gafencu állam-
titkár ezután elmondotta, hogy a sző-
banforgó kétéjtűtűs féket használják a
franciaországi és németországi vasuta-
kon is. Ami az egész kérdéskomplexum
pénzügyi részét illeti, azzal a kormány
gazdasági hivatala fog foglalkozni.

FIGYELEM!
Megérkezett a Dréher Haggenmacher
Korona-sör
ala Pilsen
Naponta friss csapolás a
„FLORIDA”-kertben

Gyermeknyaralás
Püspöktúrdóba 10 éves
korú fiúk és leányok, valamint csak
leányok részére kisértő nélkül is,
O csó díjazás, hízó, nap és lég-
kúra. Állandó német tanárnő és
orvosi felügyelet.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bányászati zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc.
Bukaresti szerkesztőség:
Hátszegi Ernő Str. 11 Junie 12.
Cikkjeink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Hőhullám közeledik Anglia felé. Londonból jelentik: A szigetország felé a Balti-tengerről új hőhullám közeledik s ennek hatása a déli partvidéken már érezhetővé vált. Több helyütt 80 fok Fahrenheitot mértek. A magasabb légrétegekbe felszállott repülőgépek hőmérői 20 fokkal magassabb hőmérsékletet mutatnak még 14 ezer láb magasságban is, mint a magasságokban más éveken aug. hónapban. Az angol meteorológiai állomások tartósan száraz és forró júniust jeleznek.

Egy angol börtönben a foglyok eserekereskedelmét folytatták a külvilággal. Londonból jelentik: Pretóriából jelentik, hogy a börtönben tartott vizsgálat során megállapítást nyert, hogy a foglyok a külvilággal eserekereskedelmét folytatták, melyet néhány fogházor és volt feyencek közvetítenek. A jelek arra valjanak, hogy különösen az okmányhamisítók „arui” voltak igen keresettek. Több cellában szesz italokat, ruházati cikkeket foglaltak le és különböző hamisított közokiratokat s a készítésükhöz használt eszközöket kobozták el.

Avigdor Hemiry Aradon. Szombaton este Avigdor Hamery, a neves palesztinai író Aradon a kulturpalotában tartja előadását. Hamery innen Nagyváradra utazik, ahol vasárnap délelőtt fél 11 óra körül a város háza dísztermében fog előadni.

Eljegyzés. Hollender Pukát Dejről eljegyezte Herskovits Lajos Medias. (Minden külön értesítés helyett.)

Házasság. Lévi Márta és Nussbecher Gábor e hó 8-án délután 2 óra körül tartják esküvőjüket a Mikos Kelemen-utcai zsidó templomban, melyre jó barátait és rokonaikat ezuton hívják meg. (Minden külön értesítés és meghívó helyett.)

Legyszerűsített szövegek kiállítása. Pénteken érdekes kiállítást nyitottak meg a kolozsvári prefektúra üvegtermében. Szövegeket mutattak be, egyszerű darabokat, de a legkorszerűbbeket. A pompázó és színekben dúsakáló keleti minták helyett, megnyugtató geometriai vonalak, egyszerű színek, a dolgozó emberek lelkiéletének megfelelő felületek. A futószövegek is egyszerűsüggükkel, le-tompított, vagy friss színekkel, matériájuk komplikátlanságával érnek el kellemes hatásokat. Bedőházy Katinka iparművész tervezési a szövegek, amelyek pontosan hozzáigazodnak a mai egyszerűsügre törekvő, vagy kényeszerű ember hangulatához. A zaklatott élet számára szükségletté váltak a környezet vonalainak és tónusainak megnyugtató elemi és ennek tesz eleget a marosvácsi szövegműhely, amelynek művészi irányja harmonikusan összetalál a mai idők gyakorlati kívánságaival.

A cseh lapok behatón foglalkoznak Dvorak főorvos szabadonbocsájtásával. Prágából jelentik: A Rude Pravo e. lap újabb cikkben foglalkozik a katonaszabadtás büncselekményével vádolt Dvorak főorvos szabadonbocsájtásának ügyével. A lap valószínűtlennek tartja, hogy a katonaszabadtási ügy rendes bíróság ítélkezése alá kerüljön, mert az ügyben kompromittált politikusok jól tudják, hogy ha Dvorak a bíróság előtt beszélni kezdene, ez rendkívül súlyos következményekkel járna rájuk nézve és veget vetne politikai karrierjüknek.

Galamblovóverseny Kolozsváron. E hó 8-án és 9-én Kolozsváron a Mihály-parkban fog lezajlani az országos galamblovóverseny. A versenyen az internacionális versenyszabályokat fogják alkalmazni. A versenybizottság fenntartja azt a jogot, hogy megváltoztathassa a verseny programját. A versenyen részt vehet minden román állampolgár, aki fegyverviselési és vadászati engedélyvel rendelkezik. A vigaszdíjknál csak azon versenyzők vehetnek részt, akik programszórien résztvettek a verseny összes fordulatainál, de nem nyertek díjat. A verseny összes programpontjaira való benevezési díj 1600 lej. A fentiekben kívül különböző értékű tárgyakat is fognak szétosztani díjak gyanánt. Mindazon versenyzők, akik szállodai szobáira tartanak igényt, forduljanak Vladescu kapitány (Cluj, Batalionul 6. Administrativ). Rendezőbizottság. (Cim: Cluj, Strada Băii 16.)

Newyorkban 25.000 zsidó tüntető menetben tiltakozott a palesztinai bevándorlás korlátozása miatt

Cluj-Kolozsvár, június 6. Szerde a világon még mindig folynak a zsidóság tiltakozó demonstrációi, a palesztinai politikai események miatt. A legimpozánsabb tiltakozások természetesen Amerikában voltak, ahol hetek óta egymást érik a demonstrációk és négyülések. A newyorki zsidó negyed valósággal

forrong a palesztinai bevándorlás leállítására miatt. Tegnap a bevándorlás leállítására miatti tiltakozás imponzans demonstrációban robbant ki. A newyorki cionista szervezet és a többi zsidó testületek egiszee alatt mintegy 25 ezer főnyi zsidó tömeg tüntető menetben vonult végig a newyorki City utcáin. A tüntetők felvo-

multak az angol követőség elé, ahol hangosan tiltakoztak a bevándorlási megsemitte intézkedések ellen, követelték a bevándorlás azonnali szabaddátételét majd anélkül, hogy a karhatalom beavatkozására szükség lett volna, rendben szétes-lottak.

Mária királyné elutazott Németországba

Bucuresti-Bukarest, június 6. Mária királyné Cirill nagyhercegné kíséretében ma délben az Orient expresszel Oberammerganba utazott. A királyné június 14-én visszatér az országba, hogy

részvegyen Gouraud tábornok tisztele-tére rendezendő ünnepeken. Miklós régensherceg valószínűleg be-várja a királyné hazakerését és csak azután utazik el Jugoszláviába.

Doktorráavatás. Farkas Imrét és Almási Andort folyó hó 7-én, szombaton a kolozsvári tudományegyetemen a jogtudományok doktorává avatják.

A prágai leadóállomás olyan bravurosan közvetített egy mesterségesen szcenizozott színházestét, hogy mindenki komolyan vette. Prágából jelentik: A lapok díszelőn emlékeznek meg a prágai rádió egyik hangjátékáról, a Színházégeről. A darabot hangkulisz-szakkal olyan élethűen varázsolták a közönség elé, hogy a rádióhallgatók nagy része, akik nem eléjtől hallgat-ták végig az előadást, abban a hiéde-lemben volt, hogy tényleg tűz tört ki a színházban és a pánikban nyitvafelej-tett mikrofón valóban történő eseményt közvetít. A lángsistergést, falak össze-omlását kitünően utánozó előadás a tűz-oltókat is meglepésztette. Teljes apparátussal, rendőrök és mentők kíséretében vonultak ki a „tűz”-höz, ahol már a kíváncsiak tömege állott. Érdekes, hogy vidékről a lapok szerkesztőségét egész éjjel ostromolták az érdeklődők s alig akarták elhinni, hogy amit a rádióban hallottak, a valóságban nem történt meg.

A Haggibbor tennisz-szakosztálya ezuton kéri az érdeklődőket, hogy folyó hó 10-ig jegyeztessek elő magukat tréningórákra, nehogy lemaradjanak, tekintve, hogy a tréner csak e hó végéig marad. Jelentkezni a pályán a tréner-nél lehet és eső esetén óra nem fizetendő.

A pankotai zsidó hitközség megörökítette hőseinek emlékt. Pankotáról jelentik: A pankotai hitközség folyó hó 29-én, a Hősök napján emléktáblát helyezett el templomában, a körzetéhez tartozó 11 hősi halott emlékének megörökítésére. Az emléktábla felavatási ünnepélyén megjelentek a hatóságok képviselői, így dr. László Simon főbíró, a község elől járósa, az egyházak lelkeszei, a fiúol-tóság, valamint a fiúhitközségek képvise-lői. Az ünnepélyes istentiszteletet Sonnenschein Zsigmond aradi kántor éneke vezette be, majd Sonnenschein Eliás kerületi főbíró tartott magasszónyávalasú avató beszédet. Az istentisztelet után a küldöttségek és a hősök hozzátartozói Molnár József hitközségi elnök vendég-szerető házába gyülekeztek. Itt Löwy Márkus mokrai malomtulajdonos a háboruban elesett fia és veje emlékére tekintélyes alapítványt jelentett be a Chevra Kadisa részére. Az avató ünne-pély imponzans lezajlásához nagy mértékben járultak hozzá Irányi Mór templom-gondnok, Márton Sándor pénztárnok és Sonnenklar Vilmos Chevra Kadisa gond-nok.

Fokozódik a Krakatoa-vulkán működése. Londonból jelentik: A Press Association batávei távirata szerint a Krakatoa-vulkán eruptív működése fokozódik. Az elmúlt napokban 60 perió-dusban vetett ki kráterén lávát magá-ból. Az Asak-Krakatoa hónapokkal ez-előtt a tengerbe sülyedt sziget most újra kiemelkedett a tengerből.

Súlyos autóbaleset érte Udrzall cseh miniszterelnök fiát. Prágából jelentik: Teschen és Bodenbach között gépkocsijával az árokba fordult Udrzall miniszterelnök fia, aki Krulisch, Skoda-gyári igazgató és Kronfeld bécsi gyáros kíséretében autózott hazafelé. Mindhár-mukat súlyos állapotban szállították kórházba.

Felakasztotta magát Jules Pasquin a világhírű festőművész. Párisból jelentik: Jules Pasquin festőművész, akit Picassoval és Matisse-al egyvonalban emlegettek, tegnap súlyos idegja miatt öngyilkosságot követett el. A negyvenöt éves művész műtermében felakasztotta magát s mire rátaláltak, már halott volt.

Kétszázegyedik közgyűlést tartja a szatmári Kereskedelmi Társulat. Szat-márról jelentik: A szatmári Kereskedel-mi Társulat folyó hó 8-án, vasárnap dél-előtt 10 órai kezdettel tartja meg 204-ik évi közgyűlést a Kereskedelmi Csarnok dísztermében. A 204-ik közgyűlést ünne-pélyes keretek között fogja megtartani a Kereskedelmi Társulat és azon az erdélyi városok szervezetei is képviseltetni fog-ják magukat. A közgyűlés részletesen fog foglalkozni a kereskedők sérelmeivel és tiltakozni fog a kormány kereskedelmi, valamint adópolitikája ellen. A közgyű-lés határozatilag fogja felhívni az ország többi kereskedelmi társulatait is, hogy demonstráló közgyűléseket rendezzenek és hogy memorandumot intézzenek a kormánnyhoz a mai kereskedelmi és adópoli-tika gyökeres megváltoztatása érdekében.

Francia katonai repülő-osztal látogatja meg Budapestet. Párisból jelentik: A 33-as számú repülőezred egyik légi osz-taga propagandatra indul Európában. Utjába fogja ejteni Budapestet, Prágát, Varsót, Kóvnót és Revalt.

Házakat sodort el a felhőszakadás Szerajevóban. Belgrádból jelentik: Serajevóban több óras katasztrófiális hatású fel-hőszakadás volt. Az alázuhánó víztömeg a hegyekről a lehömpölgő vízáraddal együtt előtörtte a várost. Az áradat sod-ra távirópóznákat döntött ki helyükről és néhány házat is elsodort. Két kisleány és egy öregember életüket veszítették. Az árvíz a lakosság körében nagy rémületet keltett.

Két angol repülőszerecséltenség. Londonból jelentik: A Newyork-Boston közötti légi forgalmi járat egyik utas-gépe a bostoni repülőtéren leszállási ma-nőverezés közben lezuhant. Tizenkét se-besült közül egynek állapota életveszély-es. A légi haderő egyik tengerészeti rep-ülőgépe Malta közelében tegnap szintén lezuhant. A gép pilótája és rádiótávírdá-sza életüket veszítették.

Désen Wolf harisnyáarnházban üzlet-áthelyezés miatt 15 napig 20 százalékos kedvezményvel vásárolhat.

Ferenc József születésének századik évfordulója. Becsből jelentik: Fe-renc József születésének századik évfor-dulója ez év augusztus 18-án lesz. El-ből az alkalmából az Ischlenb lévő va-dászegyesület az évforduló megünne-pelésre készült. Az egyesület felhívást in-téztett az Ausztriában működő rokon-egyesületekhez az ünnepléshez való esat-lakozásra. A program szerint, augusz-tus 17-én este fáklýásmenetet rendeznek. Istentisztelet után a résztvevők felvo-nulnak Ferenc József ischli szobrához, amelyen az egykori császár vadászra-hában van ábrázolva.

Jibou községben (jud. Sălaj) az orszá-gos vásár június 18. és 19-én lesz meg-tartva.

Székrekedésnél, emésztési zavarok-nál, gyomorégésnél, vértódlásnál, fej-fájásnál, álmatlanságnál, általános ros-zszállétnél igyunk reggel éhgyomorra 1 pohár természetes „Ferenc József” ke-serüvizet. A belorvosi klinikákon szer-zett tapasztalatok szerint a Ferenc József víz az ideális hashajtó minden jellemző tulajdonságát egyesíti magá-ban. A Ferenc József keserüviz kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Kirándulás a Meziádi esont-barlang-hoz. A Nagyvárad Sport Egylet Turista-szakosztálya az Erdélyi Kárpát Egyesü-lettel karöltve a pünkösdi ünnepeken f. hó 8-án és 9-én Czárán Gyula hírneves turista emléktáblájának leleplezésével kapcsolatban ünnepléses kirándulást ren-dez a Meziádi cseppkő- és esontbarlang-hoz. Indulás vasárnap a hajnali 2 óra 11 perces személyvonattal Jádvolgy állomás-ra. Rendező Nemes Gyula. Gyülekezés a vasuti állomásnál. Vasuti költség jövet-menet 216 lej, melyhez még 50 lej ren-dezési költség járul. Jádvolgy állomásról iparvasutttal megy tovább a kiránduló társaság, honnan egy órai gyaloglás után a barlang előtt vagyunk. A barlangnál büffé van. Bővebbet az EKE Mátyás-házi irodájában lehet megtudni.

Bikszád gyógyfürdő! Erdély Karle-badja, a hurutosok Mekkaja, nyitva jú-nius 1-től. Ivó kura, inhalatórium. Hé-deggyógyintézet. Szénsavas fürdők. Állandó fürdőorvos. Gyógy- és zenedi-jűnes. Napi pensio 240 lej. Ritulási vendéglő. Vasut, posta, távirda hely-lyen. A Bikszádi víz a legjobb égvényes-konyhasós savanyúvíz. Borral, vagy gyümölcsözörppel kellemes üdítő ital. Gyomorégést azonnal megszüntet, emésztést elősegít. Prospektust díjtala-nul küld a fürdőigazgatóság: Bais-Biesad, jud. Sätmar.

Primária Comunei Jibou, județul Sălaj No. 608/930. adm.

Publicațiune
Comuna Jibou, județul Sălaj doreste a edifica în targul de vite o cază pentru facerea bilete, r, cantar public imprenunat cu un restaurant, cauta un atare intreprinzator care ar edifica pe spelele sale pe toate acestea, dupa plan prezentat de comuna, in schimbul folosintei pe un anumit timp — dupa invoiala.
Sa reaceara doritori de a intreprinde aceasta afacere ca pana la 15 Iulie a. e. sa se prezinte la Primarie pentru des-batere si incheierea invoieii.
Jibou, la 1 Iunie 1930.
Primaria

Kolozsvári Takarékpénztár és Hiteib. Rt.
Cluj (Kolozsvár), Piata Unirii (volt Mátyás király tér) 7.
Betéteket előnyös kamat mellett fogad el és rendszerint felmondás nélkül fizet vissza! Olcsó kölcsönöket nyújt.
Fiókjai: Dej, Dicsősmartin, Alba-Julia, Targul Mures, Oradea és Timisoara. (Dés, Dicső-szentmarton, Gyulafehérvár, Marosvársárhely, Nagyvárad és Temesvár)
Saját tőkét 143 millió lei
Affiliál intézetei: Tordaaranyos Vármegyei Takarékpénztár r.-t. urda (Torda), Alsófe-hérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár r.-t. Aiud (Nagyenyed), Udvarhelymegyei Takarékpénztár r.-t. Odorheiu (Sz. Kolyudvarhely) és Cristur (Sz. Keresztur, Szászrégenvidki Takaré- és Hiteib. Rt. Reghin (Szászrégen), Népbank r.-t. Hunedi (B. hunyad), Szamosujvár Hiteibank R.-t. Gherla (Ezamosujvár).
Minden bankügyletet legelőnyösebben végez. Aruraktárai a vasut mellett.

ZSIDÓ KÖ
Mayer E...
A szigeti Keren...
miting...
Az ezidei Keren Ha...
fejezéséhez közeledik...
ben a delegáció Arad...
sebb helyeit látogatta...
zsidósága eddig még...
szét a Palesztina-mun...
A meglátogatott helye...
denült a legnagyobb le...
gatta a delegátusok m...
nehéz gazdasági visz...
díszreteresen vette ki...
ban.
Jelenleg a delegáció...
tatja le az akciót és v...
kezd meg munkáját...
ése előtt Sziget a nag...
rosok között az utolsó...
Keren Hajjeszód-mi...
monstráció lesz a P...
lat és országépítés m...
nagy szabásu mitinget...
rosszigeti zsidóság, a...
Mayer Ebner szenátó...
és a cionizmus ezen...
sat. Mayer Ebneret...
résztételre a Keren...
központja is felkérte...
szónok és politikus...
biztosra vehető.
A mitingen résztves...
les és dr. Rachel Klom...
központ delegátusai...
nehéz viszonyok dacá...
munkájukkal igen sze...
tek el és újabb nagy...
reztek az épülő zsidó...
nak.
Gherlán megalakult...
A legutóbbi vasárna...
Trumpeldor 3 teljes...
stein Kálmán és Eng...
gatása révén, utóbbia...
kitévő előadásai alap...
megalakították a B...
Világszervezet Ghe...
egyelőre 50 fíával, 4 s...
léánysszakasz felállítá...
van. Főparancsnok K...
Frönel, parancsnokh...
ötvenedes Kirsch lett...
Alba-Iulian megal...
dor. Május 29-én, a m...
szelőtt, a Dési Bétár...
Hollender Zoltán hus...
folytán, egyelőre 18...
a Trumpeldor Alba...
Parancsnok Hollend...
bok Schön, tizedes L...
Helyreigazítás. A...
rendezvényéről szóló...
hány sajnálatos hil...
Ténylegesen azt dr. A...
az Erdélyi Trumpel...
— rendezte meg Dése...
állítás. Segítségére...
paldor teljes gárdáj...
Trumpeldor másik...
a Dési WIZO-nak is...
berger MANONÉ és a...
Wolf Adolfiné, Stern...
Gelb Martonné urnók...
Mariska zongorataná...
ügyész és dr. Veresi...
vész és a szereplők...
ézezer lej fog a WD...
vevényben a „Tsvatén...
ni. Az előadást röví...
ük.
Felhívjuk a Tarbi...
azon növendékeit, ak...
ben végezték a gimn...
lyát, hogy találkánk...
ból 1930 június 14...
kor az Eötvös utcai...
nek meg. Josepovits...
Ferdinand 116.) Jan...
**Mezőgazda...
és Takarékpénztár**
Cluj-Kolozsvár, F...
Fiókjintézetei: Dej—D...
Jibou—Zsidó, a N...
Affiliál intézetek: a N...
Takarékpénztár RT., A...
nek Uioara-Marosu...
**Saját...
60 mil**
Foglalkozik a banküzle...
Atutalások bel- és küll...
és legpontosab...
Engedélyezett

netben lás

meg elé, ahol ha-
vándorlást megsz-
n, követelték a be-
zabaddátételét majd
atalalom beavatkozá-
ra, rendben szétesz-

pulészerenés-tlénség.
A Newyork-Boston
járát egyik utas-
tőren leszállási ma-
zohant. Tizenkét se-
állapota életvesz-
gyik tengerészeti re-
lében tegnap szánta
tája és rádióvárda-
k.

nyááruházban üzlet-
napig 20 százalékos
rolhat.

születésének száze-
séből jelentik: Fe-
nek századik évfor-
szus 18-án lesz. Eb-
sz Ischben lévő va-
forduló megünne-
nyesület felhívást in-
yan működő rokon-
nepléshez való esat-
an szerint, augusz-
smenetet rendeznek,
a résztvevők felve-
si Ischli szobrához
el csaszir vadászra-
ja.

(ud. Salaj) az orszá-
s és 19-én lesz meg-
a. emesztési zavarok-
vertódulásnál, fej-
agnál, általános rosz-
reggel éhgyomorra 1
„Ferenc József” ke-
rosi klinikákon szer-
szerint a Ferenc
lis hashajtó minden
gát egyesíti magá-
sef keserűviz kapna-
an, drogériákban és

Meziádi esont-barlang-
Sport Egylet Turista
lélyi Kárpát Egyesü-
fűnkösi ünnepekén f-
rán Gyula hírneves
jának leleplezésével
élyes kirándulást ren-
pé- és esontbarlang-
ap a hajnali 2 óra II
ttal Jadvölgy állomás
Gyula. Gyülekezés a
Vasuti költség jövet-
hez meg 50 lej rende-
Jadvölgy állomásról
tovább a kiránduló
y órai gyaloglás után
gyunk. A barlangnál
az EKE Mátyás-házi
rtandni.

írdől Erdélyi Karle-
Mekkaja, nyitva ju-
a, inhalatórium. Hé-
Szénasavas fürdők.
s. Gyógy- és zenedíj
240 lejtől. Ritudlis
posta, tavirda hely-
z a legjobb égrvényes
viz. Borral, vagy
kellemes üdítő ital-
onnal megszüntet.
Prospektust díjtala-
pigazgatóság: Baia-
r.

Jibou, județul Sălaj

cațiune
udețul Sălaj doreste
de vite o cază pent-
r, cântar public im-
restaurant, cantă în-
r care ar edifica pe
te acestea, după pla-
numună, în schimb
numit timp — după

tori de a întreprinde
până la 15 Iulie a. e.
primarie pentru des-
a învecei.
1930.

Primăria

ZSIDÓ KÖZÉLET

Mayer Ebner Szigeti Keren Hajjeszod- mitingen

Az ezidei Keren Hajjeszod-akció be-
fejezéséhez közeledik. Az utóbbi hetek-
ben a delegáció Arad környékének ki-
sőbb helyeit látogatta meg, amelyeknek
zsidósága eddig még nem vette ki ré-
sét a Palesztina-munka ezen ágában.
A meglátogatott helyek zsidósága min-
tenszint a legnagyobb lelkesedéssel támo-
dott a delegátusok munkáját és a mai
nehéz gazdasági viszonyokhoz képest
fészeresen vette ki részét az áldozat-
lásban.

Jelenleg a delegáció Szatmáron foly-
tatja le az akcióit és vasárnap Szigeten
szint meg munkáját. Az akció befeje-
zése előtt Sziget a nagyobb erdélyi vá-
rosok között az utolsó stáció. A szigeti
Keren Hajjeszod-miting nagy de-
monstráció lesz a Palesztina-gondo-
lat és országépítés mellett. Vasárnap
nagyvárású mitinget rendez a márama
zsidóság, amelyre meghívta
Mayer Ebner szenátort is, a zsidóság
és a eionizmus ezen régi, bátor harco-
sát. Mayer Ebner a mitingen való
részvételre a Keren Hajjeszod cluji
központja is felkérte és így a kiváló
szónok és politikus szigeti látogatása
biztosra vehető.

A mitingen résztvesznek dr. Otto Abe-
es és dr. Rachel Klompus a jeruzsálemi
központ delegátusai is, akik az igen
nehéz viszonyok dacára is, önfeláldozó
munkájukkal igen szép eredményt ér-
tek el és újabb nagyszámu hívet sze-
rezték az épülő zsidó nemzeti otthon-
nak.

Gherlán megalakult a Trumpeldor.
A legutóbbi vasárnap délután a dési
Trumpeldor 3 teljes szakasza és Feuer-
stein Kálmán és Engel Jeremiás látó-
gatása révén, utóbbiak mintegy 3 órát
hívó előadásai alapján: a megjelentek
megalakították a Berith Trumpeldor
Világszervezet Gherlai Kövucáját,
egyelőre 50 fival, 4 szakaszban, három
szakaszos felállítású is folyamatban
van. Páparanesnok Khun, paranesnok
Frónkel, paranesnokhelyettes Klein és
vencedes Kirsch lettek.

Alba-Iuliai megalakult a Trumpel-
dor. Május 29-én, a mintegy 2 hónappal
előtt, a Dési Bétárból odaszármazott
Hollender Zoltán huszados fázadosai
bolytán, egyelőre 18 taggal megalakult
a Trumpeldor Alba-Iuliai Kövucája.
Paranesnok Hollender, helyettesparanes-
nok Schön, tizedes Löbl.

Helyreigazítás. A Dési WIZO 29-i
rendeletéről szóló tudósításba ne-
hány sajnálatos hiba csuszott bele.
Ténylegesen azt dr. Agai Andorné, mint
az Erdélyi Trumpeldor Nagyszönya
— rendezte meg Désen is szokatlan agi-
tációval. Segítségére volt a Dési Trum-
peldor teljes gárdáján kívül az Erdélyi
Trumpeldor másik Nagyszönya, aki
a Dési WIZO-nak is elnöke: dr. Wein-
berger Manoné és a WIZO részéről még
Wolf Adolfiné, Sternberg Sarolta és
Gelb Martonné urnók, továbbá Gottlieb
Mariska zongoratanárnő, dr. Rosca fő-
gyógyász és dr. Verésné Hegyi Lily mű-
vésznő és a szereplők. A bevételből cea
házezer lej fog a WIZO és Trumpeldor
névében a „Tsuvatenu” akcióra befoly-
ni. Az előadást rövidesen megismétel-
jük.

Felhívjuk a Tarbut leánygimnázium
azon növendékeit, akik 1923—24 tané-
ven végezték a gimnázium IV-ik osztá-
lyát, hogy találkánk megbeszélése cél-
jából 1930 június 14-én délután 4 óra-
kor az Ebtvös utcai iskolában jelenje-
nek meg. Josepovits Regina, (C. Regele
Ferdinand 116.) Janovitz Ilus.

**Mezőgazdasági Bank
és Takarékpénztár Rt**

Ciuj—Kolozsvár, Piața Unirii No 9
Fiókintézetek: Dej—Dézs, Beclean—Bethlen
Jibou—Zsibó, Zălau Zilah.
Affiliált intézetek: a Nagyenyedi „Kisegítő”
Takarékpénztár Rt., Aiud-Nagyenyed és en-
nek Uioara-Marosújvári fiókintézete.

**Saját tőkét
60 millió lei**

Foglalkozik a banküzlet minden ágazatával.
Általános bel- és külföldre legelőnyösebben
és legpontosabban nszközöl.

Engedélyezett devizahely.

Nyolcvanhétéves aggastyán szerelmi drámája

A gyilkos tanár elbarrikádozta magát villájában és lövöldözve fogadta a rendőröket

Páris, június 6. Különös tragédia fog-
lalkoztatja Páris. A borzalmas dráma
utolsó felvonása egész grand guignol-
szerű volt: egy csapat rendőrt kellett
kivezényelni, hogy ártalmatlanná te-
gyék a dühöngő gyilkost, aki villájában
elbarrikádozta magát és Mannlicheréből
harminc lövést adott le a rendőrök-
re, akik közül háromt megsebesített. A
csendes városnegyedben óriási tömeg
gyűlt össze a harc alatt és a rendőrök-
nek hosszas küzdelem után sikerült a
dühöngő embert ártalmatlanná tenni és
kényszerzubbonyban elszállítani. Az
ügy legnagyobb érdekessége, hogy a
gyilkossági dráma hőse egy nyolcvan-
hétéves aggastyán.

A gyilkos: Francois Parnadaut nyug-
galmazott gimnáziumi tanár, aki ké-
sőbb egy párisi múzeum botanikai osz-
tályának volt az őre. Amikor nyugá-
lomba vonult, kis kerti házat vásárolt,
amelyben két lakás volt. Az egyik la-
kást az öreg tanár egy fiatal özvegy-
nek. Despresnének adta bérbe, akivel
szerződést kötött. Az özvegy nagyobb
összeget fizetett ki előre és kötelezte
magát, hogy a bérösszeg további részét
havi ötszáz frankos részletekben fogja
törleszteni. Ilyen módon az asszony ház-
részt vásárolt magának. Parnadaut
azért határozta el magát erre az üzletre,
mert nem volt elég pénze nagybeteg
feleségének a gyógykezelésére. Fele-
sége egy idegyógyintézetben állt keze-
lés alatt és ennek a költsége havi ötszáz
frankot tett ki.

A fiatal özvegyasszony eleinte pon-
tosan fizetett, az ötödik hónapban azon-
ban konfliktusra került sor közte és az
öreg tanár között. Despresné csak négy-

száz frankot fizetett és száz frankkal
adós maradt. Parnadaut, aki nagyon
fősvény ember, hallani sem akart a
tartozásról, hanem a száz frank azon-
nali megfizetését követelte. Az asszony-
nak csak a legnagyobb nehézséggel si-
került a házigazdát belátásra bírni. Ké-
sőbb az öreg Parnadaut szerelmi vi-
szonyt kezdett a fiatal özvegyvel, aki
most már nem akart többé fizetni. A
napokban emiatt veszekedés támadt a
tanár és a fiatalasszony között, akit az
öregur azzal gyanúsított meg, hogy fe-
leségének a halálát akarja siettetni az-
al, hogy nem fizeti meg a gyógykezel-
tetésére szükséges összeget. A vita he-
vében az özvegy kintasította lakásáról
az öreg tanárt, aki magánkívül rohant
a házszobájába, majd néhány pillanat
mulva Mannlicher-fegyverrel tért vissza
és három lövéssel megölte az ass-
zonyt.

A lövések zajára a szomszédok be-
siettek a lakásba, amikor azonban Parn-
adaut rájuk fogta a fegyvert, kétségbe-
esve menekültek. Azonnal értesítették a
rendőrséget, ahonnan két motorkeré-
páros küldtek ki a villába. A gyilkos
azonban lövöldözve fogadta a redő-
roket, akik kénytelenek voltak visszavo-
nuli. Időközben Parnadaut elbarriká-
dozta magát a villában, amelynek ajta-
jai mögé nehéz butoradarabokat állított.
Ezután az ablaknál helyezkedett el és
amikor egy rendőrsapat közeledett,
gyors egymásutánban harminc lövést
adott le. Értesítették a tüzoltókat, akik
azt a szobát, amelyben a tanár tartóz-
kodott, erős vizsugarakkal borították
el. Ilyen módon sikerült a gyilkost meg-
főkezni és letartóztatni.

KÖZGAZDASÁG

Mit tartalmaz a globális adó leszállítá- sáról szóló törvényjavaslat?

Bucaresti-Bukarest, jun. 6. Madgearu
pénzügyminiszter tegnap nyújtotta be
a parlamentbe a globális adó leszállítá-
sáról szóló törvényjavaslatot, amelynek
készüléséről már írt lapunk. A javaslat
egy szakaszból és a következőket tartal-
mazza: „Az 1929 december 25-én 4280.
szám alatt kihirdetett törvény 10 száze-
lékos emelést állapított meg a globális
adónál. Ez a 10 százalékos adóemelés
érvényét veszti azoknál, akik a globális

adót, amely 1930 évre van kivéve, az
első felére, 1930 július 31-ig befizetik.
Ugyancsak törlni tartoznak az adóhi-
vatalok a 10 százalékos emelést azok ré-
szére, akik a második felére az előirt
időn belül kifizetik a globális és egye-
nesadót. Aki ezeket az adókat a tör-
vény kihirdetése előtt már megfizették,
azok részére a 10 százalékos adóleszállí-
tást betudják a következő évi adóba”.

Az olasz cérnagyarak bojkottálják a román piacot

A tömeges kényszeregyezségek folytán rengeteg veszteség érte

Milánó, június 6. A romániai kény-
szeregyezkedési törvény újbeli életbe-
léptetése óta olasz kereskedelmi körök-
ben igen nagy izgalom mutatkozik. Az
olasz exportörök szervezete, az iparosok
szövetsége, valamint a kereskedelmi és
iparkamarák sorozatosan foglalkoznak
a romániai export kérdésével. Mind a
három testület egyöntetűen arra a meg-
állapításra jutott, hogy a visszaállított
kényszeregyezségek törvény rengeteg
kárt, veszteséget okozott az olasz ipar-
nak és kereskedelemnek.

Néhány nappal ezelőtt a milánói nagy
iparosok és exportörök nagygyűlést tar-
tottak, ahol különösen a pamut- és cérn-
nagyárosok részéről hangzottak el he-
ves kifakadások a romániai piac bizony-
talansága miatt. Megállapítást nyert,
hogy Olaszország pamutban és cérnában
100 millió lej értékű árut hitelez évente
Romániának és ez az összeg a romániai
piac ingadozása miatt egyáltalában nin-
csenek biztosítva. A kényszeregyezkedés
visszaállításával kapcsolatban különö-
sen azt sérelmezték, hogy a törvény
még csak azt sem rendeli el, hogy a ki-
egyezett kereskedő megfelelő biztonsá-
got nyújtó ellenőrzés alá kerüljön, aki
garantálhatná, hogy az egyezséget be-
csületesen viszik keresztül.

A milánói nagyiparosok és exportör-
ök gyűlésén megbeszélés tárgyát al-
kotta, hogyan lehetne az olasz érdekeket
hathatósan megvédeni a romániai pia-

con. Arra a megállapodásra jutottak,
hogy június 15-től kezdődően egyetlen
olasz cérnagyáros sem nyújt hitelt ró-
mániai kereskedőnek. Eladásokat is
csak úgy eszközölnek, ha a vevő meg-
felelő garanciát nyújt arra, hogy az
áru átvételkor annak ellenértékét
nyomban kifizeti. A gyűlés ezenkívül
elhatározta, hogy a Romániában lévő
cérnaképviselőket is értesítik, hogy hi-
telre árut többé nem adhatnak ki.

Romániai kereskedelmi körökben élén-
ken kommentálják az olasz gyárosok-
nak és exportöröknek ezt a határozatát.
Általában az a vélemény alakult ki,
hogy a piac védelme érdekében a kor-
mánynak ismét hatályon kívül kellene
helyezni a kényszeregyezkedési tör-
vényt, vagy pedig olyan törvényterve-
zetet kellene készítenie, amely teljes
biztonságot nyújt a külföldnek arra,
hogy az egyezkedő kereskedő csakugyan
betartja-e a vállalt kötelezettségeket.

Csehszlovák-román kereskedelmi ka-
mara létesül Bukarestben. A kereske-
delmi és iparkamarák szövetsége teg-
nap délelőtt ülést tartott, amelyen el-
határozták, hogy Bukarestben csehszlo-
vák-román kereskedelmi és iparkamarát
létesítsenek. Az intézménynek az lesz a
célja, hogy a két állam kereskedelmi és
ipari kapcsolatait minél élénkebben for-
szírozza.

Felemelték a bolgár vámtételeket.
Szófiából jelentik: A pénzügyminiszter
elrendelte a behozatali és kiviteli áruk
vámtételének felemelését. Ezeröttszáz
százalékkal emelkedik a vámtétel a lo-
vak, őszvérek, szamarak, szarvasmarhák
juhok, kecskék, sertések, apró majorság,
nyers- és sózottus behozatalánál és
ugyanesak ezeröttszáz százalékkal emel-
kedik a behozatali vámtétel a sör, a
pálinka és a pálinka gyártásához szük-
séges anyagok behozatalánál. A cukor,
a kőolaj, a barnaszén, vas, réz, bronz,
cin behozatali vámtételét kétezer száze-
lékkal emelték fel. A vetőmag és se-
lyemhernyó behozatali vámtétele négy-
száz százalékkal lesz nagyobb.

A CFR tarifájának racionalizálása.
Bukarestből jelentik: Az államvasutak
vezérigazgatóságán szakadatlanul folyik
a munka, amely a tarifák racionalizá-
lását célozza. Megállapították elsősor-
ban azokat az irányelveket, amelyek
révén a teherforgalmat fel lehetne len-
díteni. Az államvasut ezenkívül fel-
veszi a versenyt az utóbbi időben el-
szaporodott autószállítási vállalatokkal.
Az új szállítási tarifát úgy akarják
megalkotni, hogy a szállítási díj a szállí-
tott áru 10—25 százalékat tegye ki.
Az új tarifa a nemzeti iparra is tekin-
tettel lesz, amennyiben a belföldi kész-
árugyártmányok szállításánál 45 százalé-
lékos, a nemzeti ipar céljait szolgáló
nyersanyagok szállításánál a CFR 30 és
20 százalékos kedvezményt nyújt.

Világszerte zuhan az ólom ára. A vö-
rösréz-piacon beállott áresés és az álta-
lános válság alaposan kikezdte az ólom
árát is, amely a legutóbbi londoni jegy-
zés szerint 19.5 fontra esett, ami 55 szá-
zaléka a háború előtti árnak. Az ólom-
piacén kifejlődött szokatlanul nagy ár-
esés folytán több üzem kénytelen be-
szüntetni tevékenységét.

Szeptember elsejéig kivonják a forga-
lomból az 5 és 20 lejes papírpénzeket.
Bukarestből jelentik: a Banca Natio-
nala tegnap közleményt adott a lapoknak,
amelyben tudatja, hogy a pénzügyfor-
galomról szóló törvény alapján kivonia
forgalomból a 20 és 5 lejes papírpénze-
ket és azokat éreppénzzel helyettesíti. A
bank felkéri az 5 és 20 lejes papírpén-
zek tulajdonosait, jelentkezzenek vagy
a bukaresti központi intézetnél, vagy
pedig az országban lévő fiókintézetek-
nél és váltsák be a papírpénzeket. A
beváltás határidejéül 1930 szeptember
1-ét jelölte meg, amely után a papír-
pénzek elvesztik forgalmi érvényüket.

Nemzetközi mezőgazdasági értekezlet
kezdődött Rómában. Rómából jelentik:
A nemzetközi mezőgazdasági intézet
szakértekezlet 16 nemzet delegátusai-
nak részvételével ma megkezdődött.

A CFR egész kőszén szükségletét bel-
földön szerzi be. Bukarestből jelentik:
Több lap éles támadást intézett a
vasuti vezérigazgatóság ellen azzal a
hírrrel kapcsolatban, hogy nagyobb szén-
rendelést eszközölt sziléziai és egyéb
külföldi bányáknál. A vezérigazgatóság
a leghatározottabban megafolja ezt a
hírt, kijelentvén, hogy a vasuti egész
kőszén szükségletét a belföldön szerzi
be. Mindössze kokszot importál 4000—
5000 tonna mennyiségben Sziléziából,
amelyre bizonyos gépekhez van szüksé-
ge s amely fajtát az országban nem
tudják megrendelni.

Sztrájkba léptek a lomási faüzem
munkásai. Aradról jelentik: A lomási
faüzem igazgatósága 15 százalékkal le-
szállította a munkások fizetését. Amikor
a leszállítást a munkásoknak kihirdet-
ték, a bizalmiférfiak azonnal értesítet-
ték a munkaügyi inspektort és beszünt-
tették a munkát. Mudura Jon munka-
ügyi inspektor hiába próbálkozott meg
a békéltetési tárgyalásokkal. A sztrájk
tovább tart. Egyelőre csak a nasicit-
üzemnél szüntette be a munkát 250 em-
ber, de ha az igazgatóság nem vonja
vissza bérleszállító intézkedését, a Lo-
mához tartozó összes faüzemeknél
sztrájkba állnak a munkások.

A vasut megjavíttatja összes rozoga
mozdonyait. Bukarestből jelentik: A
vasuti vezérigazgatóság tegnap elhatá-
rozta, hogy 213 millió lejt fordít a ro-
zoga és használaton kívül fekvő mozd-
nyok javítására. A munkát felosztotta
a Resica, Astra, Rieger és Phöbusz-
gépgyárak között. A Resicai gépgyár,
az értesítés vétele után, azonnal meg-
békült munkásaival és visszavonta a
bérleszállítást, úgy, hogy Resicán
megszűnt a sztrájk.

**BÁRHOL MEGJELENT KÖNYVET
MEGKAPHAT AZ UJ KELET
KÖNYVOSZTALYÁBAN.**

Színház—Művészet

„Mi fogjuk megcsinálni az európai filmet“

Beszélgetés Raimund von Hoffmannsthal, a nagy Hoffmannsthal fiával, aki Reinhardt nagy európai filmkonzernjének művészi vezetője lesz

Berlin, június 6. Körülbelül egy esztendője láttuk arcképét az összes világ-lapok hasábjain. Apját, Hugo v. Hoffmannsthal kísérté utolsó útjára. Azután nem hallatszott róla semmi, elűnt a világ szeme elől. És most az egész világsajtóban felbukkan Raimund v. Hoffmannsthal neve, Curtis Melnitzzel, Reinhardt és Tietjen főintendánsal ő vezeti a legújabb európai filmkonzert, mely az United Artists szárnyai alatt alakult meg és új fundamentumokat akar teremteni az európai hangosfilm-produkció számára. A társai: a filmvilág egyik nagykapitalistája, az európai színpadi kultúra legnagyobb büszkesége, Poroszország állami színházainak vezetője. Ő pedig, Raimund V. Hoffmannsthal, még nincs 24 éves.

Fiatalos lelkesedéssel nyilatkozik a terveiről, melyeket meg akar valósítani: meg akarja teremteni az európai filmet. Nem teóriákat agyal ki, hanem gyakorlati terveit vannak. Azt lehetne mondani, hogy öregek tervek, csak a lelkesedés fiatalos, mellyel keresztképpen akarja vinni őket.

— Az örök teoretikusok — mondja — folyton áthidalhatatlan különbségeket vélnék felfedezni Európa és Amerika filmkultúrája között. Folyton a happy enden nyargalnak, azt hiszik, ezzel jellemzik Amerika hamis érzelmiségét, művészetlen felfogását. Meg kell vallanom, hogy nemcsak én, hanem velem együtt sokmillió európai érzi, ha nem is meri bevallani, hogy mi sem akarunk a moziban reménytelen tragédiákat látni, nekünk is jólesik, ha minden úgy végződik, ahogy mi szeretnénk. Tudom, mindegy, hogy meghal-e Jannings az utolsó felvonásban, vagy sem és — még sem mindegy. A példák bizonyítanak. Különbözik is, ne érezzük magunkat oly fölényesnek Amerikával szemben. Igaz, hogy Amerikának nincs művészi múltja, nincsenek nagy komponistái, nincsenek nagy poétái, de az, ami ma milliók számára művészi élményt jelent, színpad, film, novella, regény, még akkor is, ha csak tiszta művészi szempontokat tekintünk, egyre jobban versenyre kel Európá termelésével. És csak sok évtizeddel később fogjuk belátni, hogy nemcsak Amerika gazdagsága, hanem művészeite is rányomta Európára bélyegét. Az élet realitásainak új meglatásaira tanított meg bennünket Amerika. Ott a gyakorlat érlelte meg ezt a kifejezési formát, mi átvettük és „neue Sachlichkeit“ cím alatt megteremtettük hozzá a teóriát.

— De persze mégsem szabad elfelejteni, hogy Európa más és Amerika más. A mi vállalkozásunk Európa számára akar európai filmeket készíteni. Hogy hogy értem ezt? Nem az volt eddig a legnagyobb hiba, hogy amerikai filmeket importáltunk, hanem az, hogy az óvilágban előállított filmek tulajdonképpen Amerika számára készültek. Minden vállalkozó, minden rendező, minden színész, miközben Berlinben, Párisban, avagy Londonban dolgozott, Newyork, illetve Hollywood felé pislogott.

— Vajon üzletileg lehetséges-e csak Európa számára termelni?

— A mi kalkulációink szerint igen. Mindig elfelejtjük, hogy Európában is 460 millió ember él. Csak hozzá kell férköznünk ezekhez a milliókhoz. Mi ezt a következőképpen próbáljuk megvalósítani. A német nyelven kívül minden hangos filmünket három más európai nyelven is elő fogjuk állítani. Így természetesen magyar filmeket is programba vettünk magyar színészekkel. Évente körülbelül minden európai nyelvre két-két filmet szánunk. Az egyes csoportokat a téma iránti érdeklődés, az illető országok izlése és gondolatvilágának megfelelőleg fogjuk összeállítani. Persze minden csak a legfelületesebb vázlatosa a magunkra váltalt munkának. Külön külföldi alapításokra is gondolunk: minden csak most forr, most alakul.

Mintha kissé megjegjedne, hogy máris tulsokat mesélt, szinte hálálkodva néz Tuscherer urra, a vállalat magyar saj-

Kun Máttyás Fia

ÖTVEN ÉVE

HELYEZTE ÁT APÁM Debrecenből Kolozsvárra üzletét. Előbb a Kandis-utcában, 47 éve mai helyén, Cal. Victoriei 2 alatt áll fenn az ország legrégebbi acéláru és látszerész szaküzlete. Mindig megbízható, jó minőségű árut adott és jó munkát végzett, ezáltal nevének tiszteltet és becsületet szerzett.

Huszonöt éve elhalt apám példáját követem, — és hogy vevőköröm tizezrei között számosan évtizedek óta tisztelnék meg bizalmukkal; hogy nehéz gazdasági válságok dacára vevőköröm nem apad, hanem növekszik, — ebből következtetem, miszerint nekem is sikerült jó nevet szereznem.

Jó hírnevem fentartását sohasem fogom elhanyagolni.

tőfőnkére, aki véletlenül éppen a szobába lép. Ez aztán alkalmat szolgáltat arra, hogy megállapítsuk az erős magyar befolyást. Szóba kerül Reinhardt magyar származása és a fiatal Hoffmannsthal nevére mondja, hogy biztosan Curtis Melnitz is magyar, hiszen előbb vagy utóbb ez mindenkiről kiderül.

Aztán tovább beszélgetünk. Tuscherer szavaiból kiderül, hogy a 24 éves Raimund v. Hoffmannsthal a produkció művészi vezetője lesz. Szeretnék apjáról beszélni vele, de félünk feltélni az alig behagott sebet. Végül mégis csak megkérdezzük tőle: — Mit szólna midéhez édesapja? Szerette a filmet?

— Ő megérezte a film jövőjét, érdekelte és vonzotta a vászon. Még közvetlen a halála előtt is filmtérvekkel foglalkozott. Reinhardt, Lilian Gishel szerette volna együtt dolgozni. Nem így történt... És mennyi öröme teltet a moziban! Igen, nagyon szeretett moziba járni. Szerette a mozt, mint a hogy minden kedves és jó ember szereti.

— És ebben a pillanatban az új európai filmprodukciónak művészi vezetője gyermekszemmel a múltba bámul és most igazán csak Hugo v. Hoffmannsthal fia.

Virágh Lajos hangversenye. Tegnap este a kolozsvári római katolikus gimnázium nagytermében tartotta meg hangversenyt Virágh Lajos, az ismert kolozsvári operanékes. Műsorán csaknem kivétel nélkül műdalok szerepeltek, ami már egymagában is arra vall, hogy a művész a műdal hívatott interpretátorának érzi magát. Meg kell állapítanunk, hogy joggal. Minden dala, amit előadott, melegséggel, precíz kidolgozottsággal és a hanganyag színes simulékonyaságával a szívekbe hízeltte magát. Minden stílus, minden hangulat, minden egyéni jelleg művészi kifejezéshez jutott. Virágh Lajos interpretálásában, akinek baritonja mélységben és melegségben sokat nyert az óia, amióta nem hallottuk. Egy-egy dala élmény volt számunkra. A kiváló művészt lelkes közönsége melegen ünnepelte, amit nemes, kiforrott művészetével teljes mértékben kiérdemelt.

A Magyar Színház iródjának közleményei:

EMBERFALÓ VÁROS (COCKTAIL) a Magyar Színház-moziban

A magyar színház új filmműsorának a szenzációs, és grandiózus amerikai attrakciós újdonsága. Az emberfalo város (Cocktail) bemutatójának megjelenésére közönség elragadtatással gyönyörködött ennek a nagystílusú film-produkciónak szépségében. Ujszerű, a színpad világából vett eseményében, melynek minden egyes jelenete lebilincselő. Az izgalmatok kedvelőknek is teljes kielégítést nyújt a film drámai és izgalmas fordulatokban gazdag meséje. A két főszereplő: Nancy Carol, az „Abris Rózsája“ hősnője és Richard Arlen a „Wings“ hőse, valamint a kiváló amerikai, magyar filmstar Lukács Pál a legkiválóbb alakítást nyújtják.

Ez a pompás újdonság, szombaton, vasárnap és hétfőn (utoljára) kerül vetítésre a magyar színházban, 3. 5. 7 este 9 órakor. Helyárak valamennyi előadás alkalmával 10 és 20 lej.

Vasárnap d. e. 11 órakor Matiné: A vadon királya.

Hétfőn: d. e. 11 órakor Matiné: Egy bankjegy kalandjai.

Mindkét pünkösdi ünnepen d. e. 11 órai kezdettel matiné lesz a magyar színházban. Vasárnap: A vadon királya, a főszerepben Jack Holt. Hétfőn d. e. 11 órakor: Egy bankjegy kalandjai. A főszerepben: Werner Fuetterer. Mindkét napon kísérő műsornak pompás, kacagtató burleskek kerülnek vetítésre. Helyárak: 15 és 10 lej.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI-MŰSORA:

Szombaton: 3, 5, 7 és 9 órakor: Az emberfalo város. Coctail. — Főszereplők: Nancy Carol, Lukács Pál, Richard Arlen.

Vasárnap: délelőtt 11 órakor: A vadon királya. Matiné 15 és 10 lejés helyárakkal. Ferd Tompson.

Vasárnap: 3, 5, 7 és 9 órakor: Az emberfalo város. Nancy Carol, Lukács Pál, Richard Arlen.

Hétfőn d. e. 11 órakor matiné 15 és 10 lejés helyárakkal: Egy bankjegy kalandjai (Érdekessítően kalandos történet 7 felvonásban. Főszerepben: Werner Fuetterer.)

Hétfőn: 3, 5, 7 és 9 órakor utoljára: Az emberfalo város.

Keddén: 3, 5, 7 és este 9 órakor: I. A felesleges ember. (Az amerikai filmgyártás szenzációs mesterműve. Főszereplők: William Haines és Josephine Dunn a Sonny Boy egyik főszereplője.) II. A rózsák dala. Egyfelvonásos hangos, zenés, színes revü újdonság Kolozsváron először. Helyárak: 10 és 20 lej.

Szerdán: 3, 5, 7 és este 9 órakor: I. A felesleges ember. II. A rózsák dala. Csütörtökön: 3, 5, 7 és este 9 órakor: I. A felesleges ember. II. A rózsák dala.

Pénteken: 3, 5, 7 és este 9 órakor: Világszenzáció! A Bünök utcaja (Emil Jannings legújabb, leghatalmasabb alakítása. Kolozsváron először. Helyárak: 10 és 20 lej.)

Szombaton: 3, 5, 7 és este 9 órakor: A bünök utcaja. (A főszerepben: Emil Jannings.)

Szombaton: este 11 órakor. Kivételes éjjeli előadás. „Csak felnőttek részére. „Az asszony és a bábu“ (Szigorúan, csak felnőtteknek szolgáltat ki a pénztár jegyeket. (Kivételes helyárak: Összes páholyülések és összes földszinti ülések 30 lej, összes erkélyülések 20 lej.)

Vasárnap: d. e. 11 órakor 15 és 10 lejés helyárakkal matiné: Rómeó papucsbán. (Hallatlanul mulattató és kacagtató bohózatos vígjáték.)

Vasárnap: 3, 5, 7 és este 9 órakor: Kolozsváron utoljára: Bünök utcaja. A főszerepben: Emil Jannings.

Első osztályú orth. kóser penziókat Szovátana fő centrumban fűrdőigazgatósággal szembeni Krisztina villába helyeztük át. Felvilágosítással szolgál Stark Ferencz.

Anton Rosenzweig Cluj

ספרים אונד שליטים גראדאנרלונג

Héber könyvek

gyapju és selyemtalleszek

nagykereskedése. — Gyári árak!

RÁDIÓ MŰSOR

Szombat, június 7.

Bukarest. 16: Rádiózenekar. 20: Dalok. 20.30: Színházi előadás. 21.15: Hetedjáték, utána hírek.

Budapest. 9.15: A m. kir. 1. honvédelmi vezényel. 10.30: A magyar zenei hangverseny. 11.00: A pesti nők — nyitány. A vízözveg — egyveleg. Orosz paraszti táncok a „Kukuska“ c. operából. Ha kettes szeretnek. Egyszerű számolás — dalok. „A drótostól“ c. operából. 9.30: Hírek. 12: Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 12.05: A rádióházi kvartettjének hangversenye. — Strauss: Puresa haboru — ábránd. Handel: Siciliano. Ibanéz: Java mazurka. Tarnay: Magyar csipke. Strauss István: Miért van szív — keringő. Padilla: Szenenád. Romberg: Lover-fox. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 2.30: Hírek. 4: A Magyar Cserkészszövetség előadása. Faragó Éde orsz. vezető tiszte. „Az öregeserkészet problémái“. 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: A Szociális Missziótársulat előadás-sorozata. 5.30: Kovács Andor humoros konferánza. 6: A Székelyvárosi zenei hangversenye. Erkel: Magyar ünnepi nyitány. Strauss: Kék luna-keringő. Goldmark: A-dur Scherzo. Wagner: Tannhauser — Ersebet beléptője. Jostitomo: Japán szvit. Thomas: Mignon — nyitány. 7.25: Sült Antal felolvasása: „A modern hírlapírás és a rádió“. 7.55: A m. kir. Operaház előadásának ismertetése és az előadás színlapjának felolvasása. 8: Az Operaház díszelőadásának közvetítése. Erkel: Himnusz. Erkel: Ünnepi nyitány. Erkel: „István király“ — részletek a dalnából. Utána kb. 10: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd. Bura Sándor és cigányzenekarának hangversenye.

Bécs. 18.30: Hangverseny. Berlin. 19.30: Dalok.

Hamburg. 17.30: Részletek Weber „Büvös vadász“ c. operájából. 19.15: Olasz áriák.

Varsó. 22: A madarak és az ember éneke.

Katovitz. 20: A Moniszko-ünnep megnyitása.

Poznan. 22.30: Táncezen.

Milano. 21.15: Kamarazene.

Apróhirdetések

UTAZÓKI Berkovicsné ארמי בשר
vendéglője magnagyobbítva
Oradea, str. Nicolai Iorga 19.
Zöldfa-utca.
Méréselt árak. Kitérő házikon yha.

SCHWARTZ 10 NACNE orth. köcs VEGETARIUS ER TERME és tejcsarnok. Reg. Ferdinand (W. sélyny-utca) 10. sz. alatt megnyit. Ugyan ott naponta friss tejből és bivalytej, ugyan tén naponta frissen készített tejszín, tejszaj és túró kapható. Csecsemőknek és betegeknek állandóan egy tehéntől fejt tej kapható házhoz szállítva is.

HECHT Kalapüzem
Cluj, Calea Regele Ferdinand 30. sz., a nagy vasúdi mellett.

KÉT SZOBA konyhás komfortos lakás azonnal kiadó. Értkezni d. e. 11-1 óra közt str. Memorandului 10. I. emelet az udvaron dr. Weisz Fülöpnl.

FORGALMAS HELEN bogdga italnével előadó. Értekezni Szentlélek-utca 2. fűszerüzletben.

KÉT modern három szobás lakás azonnal kiadó. Megtekinthető Str. Basarabia 10.

ÓVADÉK KÉPE volt vidéki kereskedő raktárnoki vagy ügyelői, esetleg más hasonló állást keres. „Megbizott“ jellegű kiadóba.

EGY modern négy szobás lakás június 10-ére kiadó. Megtekinthető Str. Universitatii 3.

XIII ÉVF. *
Cluj—Koloj
június 8 V
5690 ÉV - S

Az Uj Kelet az egy és bányai zsidó napilap. Cikkeink utánnó forrás megjelölés meg. Köziratokat nem és megörzöskre se

Man tudtak

Mir nem

Az uj ke

BUCURESTI-B estí órákban jelenását és Mironescu sával.

Mironescu már adjak:

Mironescu: Mihai Popo Mihalache: Condeescu: Radacescu: Pan Halipp: Lugojanu: Voicu Nites Mirto: keré Ioanitescu:

Crisan Ghe Gafencu: k Iuliu Moldo Valer Moldo

Az uj kabinet arra enged követé proklamálják. El és Károly király Maniu minisztr noha valószínű kormányában új A krízis közve

az a

BUCURESTI-B Attól a pillanattól herceg Románia az események bos gal haladtak a k utolsó pillanatban ki azt hitte, hogy még a mai nap váratlan és megl fel a helyzetet. L számolunk arról, pok rendkívüli hogy a kormány a Monitorul Ofic delután négy óra zetgyűlésre hívja A lapok arról is mányak két pla az alkotmányozó A Monitorul Of azonban csodála meg. A napilap nyomán delután megtelt a kamara kel és szenátorok gen ember is b